Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 257/1552	Łódź, Poniedziałek 5 listopada 1928 r.	זעקסטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מאָנטאָג, כב מרחשון תרפ"ט	Nr. 257/1552

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

הובער׳ס קאַנדידאַטור

ווערט אונטערגעשטיצט דורכ׳ן איצטיגען פּרעזידענט קולידזש.

וואַשינגטאָן, 4. (ספּ. טעל.) צוליב דער פערענדיגונג פון דער פּאָרוואַהל-קאַמפּאַניע האָט דער איצטיגער פּרעזידענט קולידזש איבערגעשיקט דעם קאַנדידאַט פון דער רעפּובליקאַנישער פּאַרטיי הובער׳ן, אַ בעגריסונגס-דעפּעשע.

אין דער דאָזיגער דעפּעשע האָט קולידזש גלייכצייטיג דערקלערט, אַז ער האַלט דאָס אויסוועהלען פון הובער׳ן פאַר זיכער, און זאָל אָפּגעבענדיג די פּרעזידענטור פון אַמעריקא אין זיינע הענד, װעט ער זיין זיכער פאַר׳ן וואוהל פון לאַנד.

קולידזש׳ס דערקלערונג האָט געמאַכט אַ שטאַרקען רושם, מחמת בזה האופן איז ער צום ערשטען מאָל אַרויסגעטראָטען עפענטליך פאַר דער קאַנדידאַטור פון דער רעפּובליקאַנישער פּאַרטיי.

לעת עתה האָט זיך קולידזש אָפּגעזאָגט צו אונטערשטיצען הובער׳ס קאַנדידאַטור.

קומענדיגען דינסטאָג וועט אַמעריקא אויסוועהלען איהרע וועהלער, וועלכע וועלען פון זייער זייט, אין יאַנואַר ק. י. אויסוועהלען דעם נייעם פּרעזידענט.

פערביסענער וואַהל-קאַמף אין אַמעריקאַ.

ניו-יאָרק, 4. (אַ. ו.) דער פּאָרוואַהל-קאַמף פערשטאַרקט זיך וואָס ווייטער אַלץ מעהר, און עס בעקומט זיך דער איינדרוק, אַז דער וואַהל-קאַמף גופא וועט זיין זעהר אַ פערביסענער.

אַ פּאָגראָם אין בעסאַראַביען.

בוקאַרעשט, 4 (ספּ. טעל.) די רעזולטאַטען פון אָפיציעלען אויספאָרשען די אומשטענדען אין שייכות מיט׳ן פּאָגראָם אויף יודען אין בעסאַראַביען, האָבען געבראַכט צו דער קנדיגונג פון אַ רייה בעאַמטע אין דער קישינעווער אַדמיניסטראַציע.

אַלס אָרגאַניזאַטאָר פון פּאָגראָם האָט זיך אַרויסגעוויזען דער זשאַנדאַרמעריע-לייטער אין שטעטעל סאַטול-הימשעלע, וועלכער איז איבערגעגעבען געוואָרען צום קריגס-געריכט צוזאַמען מיט נאָך אייניגע זשאַנדאַרמען.

טשעכאָסלאָוואַקישער הימן דורך ראַדיאָ אויף העברעאיש.

פּרעשבורג, (י.ט.א.) אין טאָג פון טשעכאָסלאָוואַקישען מלוכה-יובילײ, בעת עס איז געלעגט געוואָרען דער גרונדשטיין אונטער אַ נייעם יודישען שפּיטאָל-בנין אין פּרעשבורג (בראַטיסלאַוואַ) זענען דורך דער אָרטיגער ראַדיאָ-סטאַציע איבערגעגעבען געוואָרען ביידע מלוכה-הימנען אין דער העברעאישער שפּראַך.

מ׳פערקויפט שוין פּאַטענטען אויף 1929

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש) דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט פעראָרדענט מיט אַ צירקולאַר פון 25 פ. ח. אַז די לאָקאַלע פינאַנץ-מאַכטען זאָלען פון 1 ה. ח. אָנהויבען פערקויפען האַנדעלס- און אינדוסטריע-פּאַטענטען אויפ׳ן יאָהר 1929.

דער פּרייז פון די פּאַטענטען בלייבט נישט געענדערט, ווי אויך די הוספה-אָפּצאָהלען צו די פּאַטענטען.

גלייכצייטיג בעאַרבייט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום אַן אויפקלערונגס-אינסטרוקציע, וואָס האָט דעם ציל צו בעזייטיגען אַלע ספקות, וועלכע ענטשטעהען אין דער פינאַנץ-פּראַקטיק ביים קלאַסיפיצירען די אונטערנעהמונגען און כדי צו קאָנטראָלירען ווי גענעריג דעם ריכטיגען אָפּצאָהל פון די פערשידענע קאַטעגאָריעס.

—==:§:==—

ליטוויש-דייטשער האַנדעלס-טראַקטאַט

קאָוונע, 4. (ספּ. טעל.) דער אונטערגעשריבענער ליטוויש-דייטשער האַנדעלס-אָפּמאַך ווערט אויסגעטייטשט אַלס אַ גרויסער פּאָליטישער געווין פון דייטשלאַנד.

פאַר׳ן פּרייז פון אַ געוויסען קאָנטינגענט בהמות-עקספּאָרט קיין דייטשלאַנד, האָט דייטשלאַנד בעקומען בעדייטענדע פּאָליטישע פּריווילעגיעס, פון וועלכע די וויכטיגסטע איז — די קאָלאָניזאַציע פון דייטשען אין ליטע.

אַחוץ דעם האָט דייטשלאַנד נאָך צוגעקומען געוויסע הנחות פאַר איהרע שולען און דער לוטעראַנישער קירכע אין ליטע.

אויך אין דעם ענין קליפּעדאַ האָט ליטע געגעבען אַ רייה הנחות, וועגען וועלכע דער קליפּעדער סיים האָט לעת-עתה געקעמפט אָהן רעזולטאַט.

טראָצקי׳ס אַ סענסאַציאָנעל בוך

בערלין, 4 (ספּ. טעל.) „פּאָליטישע צייטונג" שרייבט:

„קומענדיגע וואָך וועט דערשיינען אַ בוך פון טראָצקי׳ן וועגען דער איצטיגער לאַגע אין סאָוויעט-רוסלאַנד. דאָס בוך איז אַ דאָקומענט פון קאַמף געגען דער איצטיגער סאָוויעטישער אָרדנונג, און איז אָפּגעדרוקט געוואָרען אין געהיים. מיט גרויסע שוועריגקייטען איז געלונגען אַרויסצופיהרען איין עקזעמפּליאַר פון דעם דאָזיגען בוך קיין אויסלאַנד, דער מחבר, טראָצקי בעווייזט אין זיין בוך, אַז די פערהעלטנישען אין רוסלאַנד ווערען וואָס ווייטער אַלץ ערגער, און אַז די מאַכט פון די רעוואָלוציאָנערע אַרבייטער אין רוסלאַנד גילט באַר לפנים.

טראָצקי קומט צום אויספיהר, אַז ביי דער איצטיגער מאַכט געהט דאָס באָלשעוויסטישע רוסלאַנד צו גאַנץ אונטער.

צוזאַמענפאָהר פון פּוילישע וויסענשאַפטלער.

לעמבערג, 4 (אַ.ו.) דאָ האָט זיך געעפענט דער צוזאַמענפאָהר פון פּוילישע מיקראָלאָגען און באַקטעריאָלאָגען.

דעם פאָרזיץ האָט דער פּראָפעסאָר ניצשע פון וואַרשאַ.

מאָרגען — אַ זיצונג פון דער ביודזשעט-קאָמיסיע.

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש). דער פּרעזעס פון דער סיים-קאָמיסיע פאַר ביודזשעט-ענינים, רעפּ. בירקאַ האָט צונויפגערופען אויף דינסטאָג דעם 6 ה. ח. אַ זיצונג פון דער קאָמיסיע.

אויף דער טאָג-אָרדנונג געפינט זיך צ. אַ. די פראַגע פון פּרעלימינאַר-ביודזשעט אויפ׳ן יאָהר 1929-30.

די מאָרגענדיגע זיצונג פון סיים

וואַרשאַ, 4. (טעלעפאָניש). אויף דער טאָג-אָרדנונג פון דער דינסטאָגדיגער סיים-זיצונג געפינט זיך צ. א. די פראַגע: די ערשטע לעזונג פון ביודזשעט אויפ׳ן יאָהר 1929-30.

עס וועט ווענען דעם דאָזיגען ענין פערפיהרט ווערען אַ דיסקוסיע מצד די פאָרשטעהער פון די גרעסערע קלובען.

צום וואָרט האָט זיך לעת עתה קיינער נישט פערשריבען.

ספּאָרט - בעוועגונג.

נעכטיגע רעזולטאַטען פון די „ליגע"-מעטשען אין פּוילען.

פּוזנאַן, 4 (טעלעפאָניש).

„וואַרטאַ"—„לעגיאַ" (וואַרשע) 2:6 (1:2).

קראָקאָ, 4 (טעלעפאָניש).

„קראַקאָוויאַ"—„ל.ק.ס." (לאָדז) 7:1 (0:1).

וואַרשאַ, 4 (טעלעפאָניש).

וואַרשאַוויאַנקאַ-רוך (קאַטאָוויץ) 3:1 (1:1)

„פּאָלאָניאַ"-„טשאַרני" (לעמבערג) 1:0 (0:0)

לעמבערג, 4 (טעלעפאָניש).

„חשמונאי"-„שלאָנסק" (קאַטאָוויץ) 4:0 (0:1)

ביעלסק, 4 (טעלעפאָניש).

„גאַרבאַרניאַ" (קראָקאָ) — „פּאָגאָן" (קאַטאָוויץ) 1:2 (0:2)

(דעצידירענדער מעטש וועגען צוגעהן צום פינאַל פון זייער גרופּע, אַריינצוגעהן אין דער „עקסטראַ"-קלאַס).

לאָדז.

ל.ט.ס.ג.-„פּאָלאָניאַ" (פּשעמישל) 2;0 (0:0)

וועגען אַריבערגעהן אין דער „עקסטראַ"-קלאַס.

„הכח"—„ו.ק.ס." 3;1 (1:3).

ה. ב-י.

צוליב׳ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער פריינד

נ"ע מאַקס ווערנער

דריקען מיר אויס דער טרויער - געטראָפענער פאַמיליע אונזער טיפסטען מיטגעפיהל

דוד און בנימין זילבערבערג.

ערשיטערט צוליב׳ן טויט פון ליבען, אונפערגעסליכען

יעקב האַלפּערן

דריקט אויס דעם טיפסטען בייליד דער טרויער-געטראָפענער פרוי און פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם

די פאַמיליע פּוקס.

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 62 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און נישט-פערגעסענער פאָטער, שוויגערפאָטער, גרויספאָטער און ברודער

נ"ע משה ב"ר מרדכי ז"ל קאַרז

די לוי׳ קומט פאָר היינט מאָנטאָג, כ"ב מרחשון תרפ"ט, 12 אַ זייגער מיטאָג פון טרויער-הויז דרעוונאָווסקאַ 9, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

דעמאנסטראציעס אין לעמבערג הערען נישט אויף.

לעמבערג, 4. (א. וו.) נעכטען שפעט אין אמענר האבען זיך איבערגעחזרט די דעמאנסטראציעס פאר'ן אקאדעמישען הויז אויף דער סטו־פינסקא גאס און אויף דער רוסקא גאס.

די פאליצײ האט פונאנדערגעטריבען די דע־מאנסטראנטען.

לעמבערג, 4. (א. וו.) די גרעסערע גרו־פעס פון פוילישע סטודענטען, וואס האבען זיך פערזאמעלט אין פערשידענע פונקטען פון שטאדט, זענען צוטריבען געווארען דורך דער פאליצײ אויס מורא פאר שטערען די רוה.

לעמבערג, 4. (א. וו.) נעכטען האט זיך געעפענט דער זעקסטער צוזאמענפאהר פון די האנ־דעלסשטשיקעס.

אין די בעראטונגען נעהמט אנטייל דער גענע־ראל האלער גופא, רעפ. גלאמבינסקי און קשיזאנאוו־סקי.

לעמבערג, 4. (א. וו.) ווי ס'האט ארויס־געוויזען די ביז־איצטיגע אויספארשונג, האט זיך די אוקראינישע יוגענד פערזאמעלט עטליכע מאל דעם 1 ד. ח. אין דעם רוטענישען אקאדעמישען הויז.

מחמת די ראזיגע פערזאמלונגען קומען פאר אויך איצט, האט די פאליצײ אדורכגעפיהרט א רע־וויזיע אין דעם ראזיגען לאקאל און דערבײ זענען אלע סטודענטען, וואס וואוינען נישט אין דעם אקא־דעמישען הויז ארעסטירט געווארען.

וועגען פרויען-וואהל-רעכט אין דער דאנציגער קהלה.

דאנציג, (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער דאנציגער קהלה־רעפרעזענטאנץ איז אנ־גענומען געווארען דער פארשלאג פון דער יודיש־נאציאנאלער פראקציע, וועגען געבען פרויען וואהל רעכט צו די קהלה־קערפערשאפטען. וועגען דעם ענין איז אויך בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דער קהלה־פערוואלטונג וועגען אדורכפיהרען די געהעריגע ענדערונגען אין קהלה־וואהל־סטאטוט.

30 אראבער זיך פערסמ'ט מיט פלייש.

ירושלים, (יט"א) 30 אראבער פון דארף ראס־אקמאר נישט ווייט פון צפת זענען פער'סמ'ט און בלינד געווארען נאכדעם ווי זיי האבען געגעסען שעפסען־פלייש, וואס איז געקויפט געווארען בײם היגען פלייש־הענדלער, ווי עס האט זיך ארויסגע־וויזען, שטאמט די פערגיפטונג, דערפון, וואס דער געשאכטענער שעפס איז געביסען געווארען דורך א שלאנג. דרײ פון די פער'סמ'טע זענען געשטאר־בען, דער מצב פון די איבעריגע איז זעהר ערנסט.

Dr. H. WOLKOWSKI

צוריקגעקערט

— און איבערגעצויגען אויף —

צעגעלניאנא 25, טעל. 26-87

ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען, מאנער-שוואכע, אלע ארט אנא-ליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

צעמט אן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. אין פון 4—8 אוו.

פרינצעסין ביבעסקו ארדענט איין אנ'אויפנאהמע לכבוד קאלאנעל וועדזשוואוד.

בוקארעשט, (יט"א) דאס קומען פון קאלא־נעל וועדזשוואוד קיין רומעניען האט ארויסגערופען א שטארקען אינטערעס אין די יודישע און נישט־יודישע קרייזען. ווי מיר ווערען געוואויר, וועט די פרינצעסין מארטא ביבעסקו איינארדנען לכבוד קא־לאנעל וועדזשוואוד א פייערליכע אויפנאהמע, אין וועלכער עס וועלען זיך בעטייליגען פיל וויכטיגע פערזענליכקייטען פון דער רומענישער פאליטישער וועלט. עס וועלען אויך זיין אנוועזענד א רייה פער־זאנען פון די יודישע פינאנציעלע קרייזען.

פרינצעסין ביבעסקו שטאמט פון דער פרינ־צען־משפחה, וואס האט אמאל רעגירט אין רומענ־יען. זי האט פערעפענטליכט א רייה ווערק אויף פראנצויזיש, וועלכע האבען געהאט גרויס ערפאלג. פרינצעסין ביבעסקו האט צוריק מיט 3 יאהר בע־זוכט ארץ־ישראל, איז ענטציקט פון לאנד און ערקלערט טזיך אלס איבערצייגטע ציוניסטין, דער עפענטליכער ארויסטריט פון פרינצעסין ביבעסקו לטובת דעם ציוניזם האט אין די רומענישע קריי־זען געמאכט א שטארקען רושם.

אראבער גיבען איבער יודישע אונטערנעהמער צו בויען א גרויסען האטעל.

ירושלים, (יט"א) די מוזולמענישע קירכען פונדאציע („וואקף") האט בעשלאסען צו בויען א בנין פאר א גרויסען מאדערנעם האטעל. די בוי־קאסטען פון האטעל זענען פערעכענט אויף א סומע פון 57,000 פונט. די בויארבייטען זענען איבער־געגעבען געווארען א רייה יודישע אונטערנעהמער א און איין אראבער.

בערלינער יודען בויען א נייע סינאגאגע.

בערלין, (יט"א) דא איז געלעגט געווא־רען דער גרונדשטיין פאר'ן בנין פון א נייער סי־נאגאגע, די נייע סינאגאגע וועט זיך געפינען אויף דער פרינץ־רעגענטען־שטראסע. בײ דער פייערונג זענען געווען אנוועזענד פארשטעהער פון דער יו־דישער געמיינדע־פערוואלטונג בראש מיט די דרײ פארזיצענדע פון געמיינדע־ראט. די פייערונגס־רע־דע האט געהאלטען דירעקטאר געארג קארעסקי, וועלכער האט אונטערגעשטראכען, אז עס איז א גוטער סימן פאר דער פערבעסערונג פון די ווירט־שאפטליכע פערהעלטענישען פון בערלינער יודענטום אויב זיי זענען ביכולת נאך דער הפסקה פון לאנגע יאהרען ווידער קלערען וועגען דער בעפרידיגונג פון זייערע רעליגיעזע בעדערפענישען.

עס ווערט פאראויסגעזעהען, אז דער בנין וועט פערענדיגט ווערען צו די קומענדיגע ימים־נוראים.

ערפאלגלאזע פערהאנדלונגען וועגען פעראייניגען ביידע יודישע טעאטערס אין ריגע.

ריגע, (יט"א) דער קאמיטעט, וואס האט זיך ארגאניזירט, כדי צו געבען א מאטעריעלע אונ־טערשטיצונג דער יודישער אפערעטען־טרופע אין ריגע, האט זיך געהאט געשטעלט אין פערהאנדלונ־גען מיט'ן יודישען מלוכה־טעאטער וועגען א פער־איינינונג. נאך לאנגע בעראטונגען איז דער לעצטער מספים געווען איבערצונעהמען צו זיך די מעהר־הייט ארטיסטען פון דער אפערעטע. דאגעגען האט ער אבער קאטעגאריש זיך ענטזאגט אריבערצונעה־מען אויך דעם רעזשיסער און פאקטישען לייטער פון דער אפערעטע ש. קוטנער. די ארטיסטען פון דער אפערעטע האבען מיט דעם נישט איינגע־שטימט און אזוי ארום איז פון די פערהאנדלונ־גען גארנישט ארויסגעקומען.

צום 11-טען יאהר-טאג פון דער באלפור-דעקלאראציע.

אנ'ארטיקעל פון „ניו-יודעא".

לאנדאן. (יט"א). צום 11 טען יאהרטאג פון דער באלפור-דעקלאראציע, האט דער אפיציעלער ציוניסטישער ארגאן אין לאנדאן „ניו-יודעא" פער-עפענטליכט אנ'ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט צוו. אנדערען געזאגט: אין יאהר טאג פון דער באלפור - דעקלאראציע דריקען מיר אויס אונזער אונערשיטערטען גלויבען, אז ענגלאנד וועט ערפי-לען איהרע פליכטען לגבי דעם יודישען פאלק, וועט מיטהעלפען דער ענטוויקלונג פון דער יודי-שער נאציאנאלער היים און וועט אויך אין דעם ענין פון כותל-מערבי געפינען די געהעריגע לעזונג אויפ'ן יסוד פון אלגעמיינער גערעכטיגקייט צוזא-מען מיט'ן פעלקערבונד.

עס איז פיינליך פאר אונז ציוניסטען — ווערט ווייטער געזאגט אינ'ם ארטיקעל — צו זעהען ווי 11 יאהר נאכדעם ווי עס איז אפיציעל אנערקענט געווארען דורך דער ענגלישער רעגירונג אונזער היסטארישע תביעה צו ארץ-ישראל, זענען מיר גע-צוואונגען צו ווענדען זיך צום פעלקערבונד מיט א פעטיציע, כדי אנצונעהמען די נויטיגע שריט פאר דער בעזייטיגונג פון אלע שטערונגען בײם פרייע אויספיהרען די רעליגיעזע תפלות דורך יודען בײם מאנומענט פון אונזער נאציאנאלער טראגעדיע.

קאלאנעל וועדזשוואוד אין רומעניען

טרעט ארויס אויף א באלפור-מיטינג.

בוקארעסט, 4. (י.ט.א. טעלעגראפיש). דא איז פארגעקומען א מאסען-פערזאמלונג לכבוד דעם 11-טען יאהר-טאג פון דער באלפור-דעקלא-ראציע. אויף דער פערזאמלונג איז ארויסגעטרעטען קאלאנעל וועדזשוואוד.

דער אינערן-מיניסטער דוקא האט לכבוד וועדזשוואוד'ן איינגעארדענט א פייערליכען מיטאג.

די ציוניסטישע פעטיציע וועגען כותל מערבי

אויף דער זיצונג פון דער מאנדאט-קאמיסיע.

גענף, 4. (י.ט.א. טעלעגראפיש). די ענג-לישע רעגירונג האט איבערגעשיקט די פעטיציע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. וועגען כותל מערבי. די פעטיציע צו דער מאנדאט-קאמיסיע איז פערזעהען מיט א גאנצער רייה בעמערקונגען פון דער ענגלישער רעגירונג.

די פעטיציע וועט ווארשיינליך בעטראכט ווערען אין מיטען פון דער היינטיגער וואך.

אורטייל געגען יודישע ארביי-טער אין ליטע.

קאוונע, (יט"א) דאס ליטווישע מיליטערישע געריכט האט פעראורטיילט דרײ יודישע ארבייטער, צוויק, עלקאן און ביילים פאר געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטײ צו 4 יאהר תפיסה.

„יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20.

אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.

מיט'ן אנטייל פון די ליבלינגס-ארטיסטן באריסאווא, ראבינאוויטש און די בעקאנטע פרימא־אנא נאדיא קארעני

היינט, מאנטאג, דעם 5. נאוועמבער, 9 א זייגער אין אוונט

גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1 ביז 2.50

„דער טיגער"

לעבענס-בילד אין 4 אקטען פון קארנבליט. — צום שלוס: א קאנצערט מיט דעם אנטייל:

באריסאווא, ראבינאוויטש, נאדיא קארעני, באלבירסקי, מאכאראווסקי.

מארגען, דינסטאג, ד. 6-טען, 9 אין אוונט צום 4-טען מאל

„די חלומות פון ליבע"

אין 3 אקטען פון לילין, רעזשיסירט פון ל. ראבינאוויטש.

נייע איינשטודירטע באלעט=טענץ / פערגרעסערטער כאר / נייע קאסטיומען.

25 געזאנגס-נומערן! נייע דעקאראציעס! הערליכע אויסשטאטונג!

ס'נעמט אנטייל (לויט א. ב) פרויען: בעזמאן, באריסאווא, נאדיא קארעני, מאכאראווסקא, נערה, פאדערמאן, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, מאטקאוו, נייהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.

אדמינ.: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאן. בילעטען אין פילהארמאניע-קאסע.

דער ווינטער-סעזאן פון „BRISTOL"

קאפע=רעסטאראן

פעטריקאווער 30, טעל. 25-91.

איז ערעפענט געווארען. ס'איז ספעציעל אנגאזשירט געווארען דער בריהמ-טער רוסישער ארקעסטער „SŁAWIANKA"

וועלכער וועט אויספיהרען געזאנגען און פערשידענע ראמאנסען.

טעגליך קאנצערט פון 7.30 ביז 12 א זייגער ביינאכט, שבת און זונטאג פון 6 א זייגער אוונט ביז 12 א זייגער ביינאכט.

גלייכצייטיג עמפפעהלט דער איבענדערמאהנטער גוט-בעקאנטער קאפע-רעסטאראן איהרע געשמאקע שפייזען.

דער בופעט איז פערזעהען מיט קאלטע און ווארימע מאכלים. עמפפעהלענדיג זיך דעם געעהרטען פובליקום, פערבלייב איך מיט אכטונג

די פרייזען פון די שפייזען זענען נישט געהעכערט.

אינהאבער: ה. בערנהיים.

צוזאמען מיט'ן יודישען ארבייטער-קלאס און אונטערדריקטער יודישער מאסע בעוויינען מיר דעם טויט פון דעם קעמפער פאר אלע ארעמע און אונטערדריקטע ח'

ביניש מיכאלעוויטש (יוסף איזביצקי)

זאל זיין אידעאל נישט פערלאשען ווערען!

די פערוואלטונג פון יודישען צייטונגס-פערקויפער-פעראיין אין לאדז.

Dr. DONCHIN

מאניושקי 1, טעלעפאן 9-97

ספעציאל ארצט פאר אויגענקראנקהייטען

צוריקגעקעהרט קיין פוילען.

נעמט אן טעגליך פון 10—1 מיטאג און פון 4—7 נ.מ.

זונטאג פון 10 ביז 1 מיטאג.

Dr. H. Goldman

POWRÓCIŁ.

2268

ראדז. נאוועמבער 1928

„נייער פאלקסבלאט"

ראדז. 5 נאוועמבער 1928

די געשעהענישען אין לעמבערג.

אין לעמבערג זענען פארגעקומען בלוטיגע געשעהענישען, וועלכע זענען א רעזולטאט פון די נישט־רעגולירטע בעציהונגען מיט די אוקראינער אין פוילען. און נאך מעהר זענען די דאזיגע בעדויערנסטעטע בלוטיגע ארגיעס א רעזולטאט פון די צוהיצטע געמיטער פון צוהולעטע יונגלעך פון ביידע צדדים, וועלכע דריקען אויס זייער טעמפעראמענט אין ראבעווען געוועלבער, שענדען קברים אדער שיסען פון רעוואלווערן.

די דאזיגע געשעהענישען וועלען צווינגען די צדדים זיך צו פערטראכטען איבער דעם „אוקראינער פראבלעם" אין פוילען.

די פאליטישע אקציע פון די אוקראינער אין פוילען ווערט אנגעפיהרט דורך דעם געוועזענעם אוקראינער פרעמיער פראפ. פיעטרושעוויטש פון פראג אויס. צוערשט האט פיעטרושעוויטש געפרובט צו פיהרען א דיפלאמאטישע אקציע אין גענף. ווען די דאזיגע אקציע האט נישט געהאט קיין ערפאלג, האבען די קאמפס־לוסטיגע אוקראינער אנגעהויבען אנצווענדען טעראר, כדי אויפמערקזאם צו מאכען די גאנצע וועלט אויפ'ן אוקראינישען פראבלעם. צו דעם צוועק האבען די אוקראינער געשאפען א מיליטערישע ארגאניזאציע.

דער אטענטאט אויפ'ן פוילישען גענעראל־קאנסול אין פראג און די לעמבערגער דעמאנסטראציעס פון די אוקראינער שטעהען אין ענגען צוזאמענהאנג מיט דער דערמאהנטען ארגאניזאציע.

נעגען דעם אנווענדען טעראר האט זיך ארויסגעזאגט די אוקראיניש־נאציאנאליסטישע ארגאניזאציע „אונדא", דאס הייסט אבער נישט, אז לעוויצקי, וועלכער שטעהט אן דער שפיץ פון „אונדא", זאל פרובען איינצוגעהען אויף הנחות בנוגע פוילען, סיי די אוקראינער מיליטערישע ארגאניזאציע, סיי די „אונדא" האבען אין זייער פראגראם דאס בילדען א זעלבסטשטענדיגע אוקראינער מלוכה, א פאדערונג, וואס איז אן אבסורד ביי די איצטיגע געאגראפישע פערהעלטענישען נאך דער מלחמה.

אמת איז, אז נאך אין יאהר 1922 האט דער פוילישער סיים אנגענומען א בעשלוס איינצופיהרען זעלבסטפערוואלטונג אין מזרח־גאליציען און עפענען אן אוקראינער אוניווערזיטעט, די דאזיגע בעשלוסען זענען דערווייל געבליבען אויפ'ן פאפיר. מ'דארף אויך געדענקען, אז אויף דער שלום־קאנפערענץ אין ווערסאיל האט די פוילישע דעלעגאציע צוגעזאגט צו געבען די אוקראינער רעליגיעזע און קולטורעלע אויטאנאמיע.

די אוקראינער פראגע איז דורכאויס א נאציאנאליטעטען־פראגע נישט נאר פאר פוילען, נאר אויך פאר אייראפא. די פוילישע נאציאנאליסטיש־שאוויניסטישע ענדעקעס מיט זייערע סטודענטישע מיטהעלפער ווילען אויסנוצען די ווילדע מעשים פון דער אוקראינער יוגענד, כדי אויפצובלאזען א נייע העצע, וועלכע זאלט געקענט ברענגען פוילען קאלאסאלע שאדענס אויפ'ן אינטערנאציאנאלען געביט.

דעריבער האבען די מעהר פעראנטווארטליכע און איבערגעלעגטע פרעסע־ארגאנען אנגעהויבען קאלטבלוטיג צו בעהאנדלען די געשעהענישען און מאכען פון זיי די געהעריגע אויספיהרונגען.

דער „ראבאטניק" שרייבט, אז עס צופלאקערט זיך ווידער די נאציאנאליסטישע ארגיע צווישען ביידע צדדים: פוילישע און אוקראינישע, מען דארף אננעהמען מיטלען צו בערוהיגען די געמיטער.

„גלאס פראווריי" שרייבט: ס'זענען נאך נישט אפגעשטארבען די אומגליקליכע ליידענשאפטען. די אוקראינישע פראגע דארף רוהיג בעטראכט ווערען, נישט די פוילישע יוגענד דארף רעאגירען אויף דער אוקראינישע פראוואקאציע, צו דעם איז בערופען די לעגאלע מאכט אין פוילען.

אויך די „פאלסקא זבראינא" פערארטיילט ווי אמשארפסטען די ארויסטרעטונגען פון פעבעל, וועלכער רעמאלירט און ראבעוועט אוקראינישע געוועלבער אין לעמבערג. די צייטונג בעטאנט, אז דער פוילישער מלוכה־אינטערעס ריקטירט צו קומען אין א פערשטענדיגונג מיט דעם ברידערליכען אוקראינישען פאלק, אבער די אטענטעטער קענען נישט רעכענען אויף דעם גרויסמוט פון די, אויף וועלכע זיי הויבען אויף א האנד.

דאנעגען די ענדעקישע פרעסע צובלאזט די געשעהענישען און פאדערט אויף די רעגירונג צו געוואלד־מיטלען, גלייכצייטיג העצען זיי אויף די פוילישע צוהיצטע יוגענד צו ווילדע מעשים, וועלכע ברענגען ווידער צו רעוואנזש מצד דער אוקראינער מיליטערישע ארגאניזאציע.

ס'איז דער חוב פון די מאסגעבענדע פאקטארען נישט צו דערלאזען, אז די דאזיגע העצע זאל ברענגען פרוכטען און אננעהמען סיסטעמאטישע שריט צו קומען אין א פערשטענדיגונג מיט די אוקראינער, וועלכע דארפען זייער ווייט אוועקווארפען דאס פערעלטערטע און צו נארנישט ברענגענדע מיטעל — דעם טעראר.

ד.

„די נייע יודישע דיפלאמאטיע"

לוסיען וואלף וועגען כאראקטער פון די מינדערהייטס־טראקטאטען.

לאנדאן (יט"א) אין דעם ענגליש־יודישען זשורנאל „דזשואיש גווארדיאן" איז געווען פערעפענטליכט אן ארטיקעל פון בעקאנטען יודישען היסטאריקער פראפ. שמעון דובנאוו וועגען דער „נייער יודישער דיפלאמאטיע". אינ'ם ארטיקעל האט דער יודישער היסטאריקער פארמולירט דעם געדאנק, וואס דורך די מינדערהייטס־טראקטאטען זענען די יודען אפיציעל אנערקענט געווארען דורכ'ן פעלקער־בונד אלס נאציאנאליטעט. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט דער סעקרעטאר פון „דזשאינט פאריען קאמיטעט" ה' לוסיען וואלף פערעפענטליכט אין דער זעלבער צייטונג אן ארטיקעל, אין וועלכען ער פאלעמיזירט מיט די אויספיהרען פון פראפ. דובנאוו.

ה' לוסיען וואלף שטעלט פעסט, אז אין יאהר 1919 האט די פרידענס־קאנפערענץ בעהאנדעלט א פעטיציע וועגען אנערקענען די יודען אלס א בעזונדערע נאציאנאליטעט. די פרידענס־קאנפערענץ האט אבער די דאזיגע פעטיציע נישט גענומען צו קענטניס. זי האט זיך נישט בעגרעניצט גאר צו דער פאסיווער שטעלונג. אין ערשטען שלום־טראקטאט, וואס איז געשלאסען געווארען — אין דעם טראקטאט מיט פוילען, זענען די מינדערהייטען בעצייכענט געווארען אלס „פערזאנען פון פוילישער נאציאנאליטעט" (פאליש נעשיאנעלס), וועלכע געהערען צו ראסען, רעליגיעזע אדער שפראכליכע מינדערהייטען". דאס בעדייט — שרייבט לוסיען וואלף — אז די מינדערהייטען קענען זיך אונטערשיידען פון דער פוילישער מעהרהייט, לויט זייער רעליגיע, ראסע אדער שפראך, זייער לעגאלער נאציאנאליטעט איז אבער א פוילישע און נאר א פוילישע, ווי עס בעשטעטיגען דאס די ארטיקלען 2 און 3 פון טראקטאט. די זעלבע דעפיניציע איז אויך געברויכט געווארען אין דעם זעלבען זין אין אלע איבעריגע טראקטאטען.

עס זענען נאך פערהאן, זעצט פאר לוסיען וואלף, אנדערע בעווייזען: איידער דער דעמאלסדיגער פוילישער פרעמיער־מיניסטער פאדערעווסקי האט אונטערגעשריבען דעם מינדערהייטס־טראקטאט האט ער געוואלט האבען די זיכערהייט, אז די דאזיגע פערפליכטונגען וועלען נישט ברענגען קיין שום שאדען דער אייניגקייט פון דער פוילישער מלוכה און פאלק, ער האט דעריבער געבעטען צו געבען איהם א דעפיניטיווע פערזיכערונג, ספעציעל בנוגע דער יודישער מינדערהייט. אין נאמען פון דעם העכסטען ראט פון די קאאליציע־מלוכות האט קלעמענסא איבערגעגעבען פאדערעווסקי'ן דעם 24־טען יוני 1919 א שריפטליכע נאטע, אין וועלכער עס ווערט צוו. אנדערען פעסטגעשטעלט פאלגענדעס: „די מינדערהייטס־קלאוזולען זענען בעגרעניצט געווארען ביז דעם מינימום, וואס איז געווען מעגליך אין די איצטיגע בעדינגונגען, און בעציהען זיך אויף דער ערהאלטונג פון די יודישע שולען און שוץ פאר די יודישע רעליגיעזע מנהגים פון זייער שבת.

עס איז אויסגעדריקט געווארען די זיכערהייט, אז די דאזיגע פערפליכטונגען וועלען נישט שאפען קיין שום שטערונג פאר דער פאליטישער איינהייט פון פוילען. זיי דארפען נישט בעדייטען קיין אנערקענונג פון די יודען אלס א בעזונדערע פאליטישע געמיינדע אינערהאלב פון דער פוילישער מלוכה".

„די פארשריפטען ענטהאלטען גארנישט, וואס זאל זיך נישט לאזען פעראייינבארען מיט דער סובערעניטעט פון דער מלוכה. עס האנדעלט זיך נאר אין אנערקענען און אונטערשטיצען שולען, וואו די קינדער זאלען קענען אונטערליגען די זעלבע רעליגיעזע איינפלוסען, צו וועלכע זיי זענען געוואוינט אין דער היים".

אויך דייטשלאנד האט געפלאנט

צו גרינדען א יודישע נאציאנאלע היים אין ארץ־ישראל.

מינכען. (יט"א). אויף א גרויסער ארץ־ישראל אקאדעמיע, וואס איז דא פארגעקומען מיט'ן אנטייל פון מיטגליד פון ענגלישען פארלאמענט דעפ. וועדזשוואוד, איז אויך ארויסגעטרעטען דער פארזיצער פון דייטשען פרא־פאלעסטינא־קאמיטעט גראף בערנסטארף, וועלכער האט אין זיין רעדע צוו. אנדערן מיטגעטיילט, אז אין לעצטען יאהר פון דער מלחמה בעת ער איז געווען דייטשער געזאנדטער אין קאנסטאנטינאפאל האט ער לויט דעם אויפטראג פון דער דייטשער רעגירונג געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט דעם גרויס־וועזיר וועגען גרינדען א יודישע נאציאנאלע היים אין ארץ־ישראל. אין צוזאמענהאנג מיט די דאזיגע אונטערהאנדלונגען איז גראף בערנסטארף געשטאנען אין קאנטאקט מיט די דייטשע ציוניסטישע קרייזען. גראף בערנסטארף בעטראכט דעם ארץ־ישראל־אויפבוי אלס א וויכטיג סאציאל־ווערק און ווינט מיט אלע קרעפטען מיטווירקען אין פעלקער־בונד ביים פערווירקליכען די דאזיגע אויפגאבע.

א ריזיגע ירושה נאך אן אמעריקאנער יוד

וואס שטאמט פון קארפאטען־רוסלאנד.

פראג. (יט"א). דער ראבינאט אין אוזהאראד איז איצט בעשעפטיגט מיט אויפזוכען די יורשים פון דעם אמעריקאנער יוד ווייגבערגער, וועלכער איז לעצטענס געשטארבען אין סאן־פראנציסקא, איבערלאזענדיג א ירושה פון 30 מיליאן דאלאר. ווייגבערגער האט עמיגרירט פון קארפאטען־רוסלאנד מיט 50 יאהר צוריק. אלע יודען אין קארפאטען־רוסלאנד מיט'ן פאמיליען־נאמען ווייגבערגער ווייזען ארויס א פערשטענדליכען אינטערעס פאר דעם ירושה־ענין און דער ראבינאט איז בעלאגערט דורך פעטענטען.

טראצקי — דער מארטירער.

פון ד"ר א. מוקדוני.

א סך ווילדקייטען, גרויזאמקייטען און מיאוס'ע פעהלערן זענען בעגאנגען געווארען פון דער גרויסער פראנצויזישער רעוואלוציע.

זיי זענען אבער כמעט אלע פערגעסען געווארען.

איין ווילדקייט, איין גרויזאמקייט קען אבער נישט פערגעסען ווערען, און ביז היינטיגען טאג ליגט זי ווי א שאנד־פלעק אויף איהר.

און דאס איז, וואס זי האט געקעפט איהר גרעסטען רעוואלוציאנער דאנטאן'ען.

די רעוואלוציע האט געקעפט אריסטאקראטען, רעאקציאנערען און אנדערע, וועלכע זענען איהר געשטאנען אין וועג.

דאס איז די לאגיק פון רעוואלוציע, דאס איז דער קאמף פאר איהרע פרינציפען, אבער ווען זי האט געקעפט איהר אייגענעם פיהרער, איהר טרייעסטען דינער און איהר אויפריכטיגסטען קעמפער, זענען איהרע גרויסע און היילינע פרינציפען פערשוועכט געווארען און איהר לאגיק איז אוועק אויף קרומע וועגען.

דאנטאן'ס טויט איז שוין העסליכע אינטריגע, אפענע אונגערעכטיגקייט, נאקעטע מאכט־דורשט און שווידערליכע דעמאראליזאציע פון דער רעוואלוציע.

מיט דעם מארד פון דאנטאן איז אבגעטון געווארען פון דער פראנצויזישער רעוואלוציע דאס שיין־הייפעל פון יושר, פון ברידערליכקייט און פון גלייכהייט, וועלכע האבען זיי בעקרוינט.

די רוסישע רעוואלוציע האט אויך אבגעטון א סך ווילדקייטען און גרויזאמקייטען, זיי זענען אבער כמעט אלע שוין פערגעסען געווארען; די גרויזאמע לאגיק פון רעוואלוציע האט נעפיהרט צו דעם, די ביטערע מלחמה פאר א אידעאל האט געשטויסען צו דעם.

האט מען כמעט פערגעסען און כמעט מוחל געווען דער רוסישער רעוואלוציע איהרע גרויזאמקייטען.

אבער מען קען בשום אופן נישט אראפשליגען די גרויזאמקייט פון דער רעוואלוציע צו איינעם פון איהרע גרעסטע, איבערגעגעבענסטע און פעהיגסטע רעוואלוציאנערען — צו טראצקי'ן.

דאנטאן האט פאר זיינע פאלשע ריכטער אויסגעשריען: „די רעפובליק דאס בין איך!"

טראצקי קען אויסשרייען פאר זיינע ריכטער: „די רוסישע רעוואלוציע בין איך!" און רעוואלוציע קען נישט פער'משפט'ן רעוואלוציע.

און דא איז לחלוטין נישט די סימפאטיע מיט טראצקי'ס רעוואלוציאנער'ע טעאריעס, וואס האט ארויסגערופען דעם גרויסען אינטערעס און טיפען מיטגעפיהל צו זיין איצטיגען גורל.

די גרויסע מעהרהייט איז זיכער מסכים מיט דער מילדערער רעוואלוציאנערער טאקטיק פון סטאלין און זיינע חברים.

עס איז פאר קיינעם קיין סוד נישט, אז טראצקי וויל און פאדערט פערטיפונג פון דער רעוואלוציע, מלחמה אינגעוועניג, אין רוסלאנד גופא און פערביטערטע מלחמה מיט דער גאנצער קאפיטאליסטישער וועלט ארום רוסלאנד.

נישט די וועלט און נישט רוסלאנד גופא ווילען נייע אויסברוכען פון רעוואלוציע.

דא איז אבער דאס געזונדטע געפיהל פון יושר, וואס האט זיך אוועקגעשטעלט אויף טראצקי'ס צד.

און אין אונזער לעבען, ווי פערקריפעלט, ווי פערווערימט און ווי פערדארבען עס זאל נישט זיין, רייסען זיך דורך אין איהם בליצען פון יושר.

עס איז לאגיש, אז רעוואלוציע זאל מיט דער גרעסטער גרויזאמקייט אפרוימען פון איהר וועג נעגנער, שונאים, דאס איז, אויב איהר ווילט, דער יושר פון רעוואלוציע.

רעוואלוציע האט איהר יושר: ער איז נישט קיין מילדער, נישט קיין בארימהערציגער און נישט קיין פרום־קריסטליכער, עס איז א בייזער, גרויזאמער און ביטערער יושר.

קענען פיל נישט אננעהמען דעם יושר, אבער זיי פערשטעהען איהם.

יושר ווערט כסדר בעגלייט פון לאגיק, קען דאס הארץ נישט אויפנעהמען דעם יושר, נעהמט איהם אויף דער קאפ.

אבער אויב דער יושר געהט אראפ פון וועג, הויבט אן מאכען טריפה'נע שטיק, פערלאזט איהם די לאגיק און דאן איז פאר איהם פעררינעלט אי דאס הארץ און אי דער קאפ.

מאהנט די וועלט ביי דער רוסישער רעוואלוציע נישט איהר בורשואזען יושר, זי מאהנט דעם רעוואלוציאנערען יושר.

דער מארד פון דאנטאן האט גע'פסל'ט דעם יושר פון דער פראנצויזישער רעוואלוציע און טראצקי'ס פערשיקונג ערגיץ אין עק וועלט האט גע'פסל'ט דעם יושר פון דער רוסישער רעוואלוציע.

אויב מען קען אנווענדען די זעלבינע גרויזאמקייט פון רעוואלוציאנערען יושר צו א קאנטער־רעוואלוציאנער און צו אנ'עכטען, גרויסען און אויפריכטיגען רעוואלוציאנער. איז עס קיין יושר נישט, דאס איז נאקעטע אינטריגע, דאס איז פסול'ע מאכט זוכט און בלינדע אכזריות.

איז עפעס פסול געווארען אין דער רוסישער רעוואלוציע...

און מיט דעם ערקלערט זיך דער גרויסער אינטערעס צו טראצקי'ס גורל.

טראצקי — דאס איז די רוסישע רעוואלוציע.

טראצקי איז די רויטע ארמיי, וואס האט געמאכט א וועג פאר דעם מארש פון דער רעוואלוציע, טראצקי איז דאס פייערדיגע רעוואלוציאנערע ווארט, וואס האט אנגעצונדען הערצער צום קאמף.

לענין און טראצקי, דאס איז דער בעשערטער צווילינג, וואס האט געלאזען דעם רויטען רעוואלוציאנערען פלאם איבער דער וועלט.

איינער מיט פער'עקשנ'טע, סעקטאנטישען גלויבען און דער אנדערער מיט'ן יורישען ברען און שארפער פראקטישקייט.

זיי ביידע האבען פערמאנט די גרעסטע רעוואלוציאנערע העזה אין דער וועלט־געשיכטע.

און עס וועט גארנישט העלפען; מען וועט די קלוגע געשיכטע נישט אפנארען — לענין און טראצקי זענען די רוסישע רעוואלוציע.

פערשיקט מען טראצקי'ן ערגיץ אין הרי־חושך, פערווארפט מען איהם אין עק וועלט. פערשפארט מען איהם ערגיץ און מען רייסט איהם אפ פון לעבען, הייסט עס, אז מען האט ערגיץ פערשיקט די רוסישע רעוואלוציע, מען האט זי פערווארפען אין עק וועלט און מען האט זי ארויסגעטריבען פון לעבען.

דאס איז די בענעהמונג, אזוי פערשטעהט עס די וועלט.

צוזאמען מיט טראצקי'ן זענען פערטריבען געווארען זינאוויעוו, קאמעניעוו, קארל ראדעק און נאך אנדערע.

אבער קיינעם אינטערעסירט נישט זייער גורל; זיי זענען צופעליג פערשלעפט געווארען אין דער רעוואלוציע און קענען ארויסגעווארפען ווערען צופעליג.

טראצקי איז נישט קיין צופעליגקייט אין דער רוסישער רעוואלוציע, אזוי ווי לענין איז נישט קיין צופעליגקייט; ביידע האבען געגעבען דער רעוואלוציע זייער פנים, די רעוואלוציע האט לענינ'ס און טראצקי'ס פנים.

אהן די דאזיגע צוויי האט די רעוואלוציע קיין פנים נישט.

אהן זיי איז עס א פינסטערער בונט, איינער פון די הונדערטער רוסישע בונטען מיט זייערע ווילדע פוגאטשאווס און סטענקא ראזינס.

זינאוויעוו און צעהנדליגער טויזענדער פון זיינע גלייכען זענען אריין אין דער רעוואלוציע ווען זי איז שוין געווען א פאקט.

דערצעהלט טראצקי וועגען זיינעם א געשפרעך מיט לענינ'ען וועגען גרינארי זינאוויעוו. עס איז אין די ערשטע טעג פון לענינ'ס אנקומען קיין רוסלאנד, לענין האט אנגעהויבען צו ארגאניזירען דעם באלשעוויסטישען אויפשטאנד, טראצקי איז באלה

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

ניַיער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזער לעבען

ניַיער פאָלקסבלאַט

5 מאָנטאָג — כב מרחשון תרפ״ט

נאָוועמבער

זון-אויפגאַנג 6.40
זון-אונטערגאַנג 4.03

ווי אַזוי די יודישע קהלה וועט פייערן

דעם 10-יעריגן יובילײ פון פוילענס אונאָפהענגיגקייט

נעכטיגע ספעציעלע זיצונג פון קהלה-פערוואַלטונג.

נעכטען איז פאָרגעקומען אַן׳אויסעראָרדענטליכע זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג געווידמעט דער פראַגע פון 10-יעהריגען יובילײ פון פוילען׳ס אונאָפהענגיגקייט און ווי אַזוי די קהלה זאָל דעם דאָזיגען טאָג פעראייביגען.

אין אָנהויב פון דער זיצונג האָט פרעזעס מינצבערג מספיד געווען דעם ערשט-פערשטאָרבענעם ראַבינאַט-מיטגליד הרב יוסטמאַן ז״ל, נאָכדעם האָט ער מיטגעטיילט, אַז דער בודזשעט פון דער קהלה אויפ׳ן יאָהר 1928 איז בעשטעטיגט געוואָרען מיט נישט בעדייטענדע ענדערונגען. מ׳איז צוגעטרעטען צו דער טאָג-אָרדנונג.

צוערשט האָט דער פאָרזיצער רעפערירט דאָס פראָגראַם פון די פייערונגען, ווי ס׳זעהט זיי פאָר דער בירגער-קאָמיטעט. די פייערונג דאַרף טראָגען אַן׳אימפּאָזאַנטען, אָבער אַן׳ערנסטען כאַראַקטער. אין פראָגראַם איז פאָראויסגעזעהען, אַז שבת דאַרף אין שוהל פאָרקומען אַ הזכרה נאָך די געפאַלענע יודישע זעלנער און גלייכצייטיג זאָל ענטהילט ווערען אַ געדענק-טאָוועל נאָך די יודישע זעלנער. דער דאָזיגער טאוועל ווערט איינגעאָרדענט אויפ׳ן חשבון פון פעראיין פון די רעזערוו-אָפיצירען. אין דער לעצטער מינוט האָט זיך דער פעראיין פון די רעזערוו-אָפיצירען געווענדעט צו דער קהלה מיט אַ פאָרשלאַג, אַז דער געדענק-טאָוועל זאָל אויסבעהאַנגען ווערען נישט אין אַלטשטעטישער שוהל נאָר אין סינאַגאָגע.

הרב סעגאַל, וועלכער איז אַנוועזענד געווען אויף דער זיצונג האָט אויפגעקלערט, אַז די פייערונג דאַרף פאָרקומען מיט פעהנער און דעריבער וועט עס מוזען קומען צו חלול השבת, ווייטער — איז דער היינטיגער שבת, אַ שבת מברכים און מ׳טאָר דעריבער נישט מאַכען קיין הזכרות. ער האָט דעריבער פאָרגעשלאָגען, אַז די פייערונג זאָל פאָרקומען שבת 6 אַ זייגער אין אָוונט.

ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען פאָרצולעגען דעם בירגער-קאָמיטעט און דעם פעראיין פון רעזערוו-אָפיצירען, אַז די פייערונג זאָל פאָרקומען שבת 6 אַ זייגער אין אָוונט און נישט אין סינאַגאָגע, נאָר אין דער אַלטשטעטישער שוהל. ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרן, אַז זונטאָג ביטאָג זאָל פאָרקומען אין דער אַלטשטעטישער שוהל אַ פייערליכע תפילה צו וועלכער ס׳זאָלען איינגעלאַדען ווערען אַלע מיטגלידער פון דער קהלה-פערוואַלטונג, קהלה-ראַט, פרעסע, פאָרשטעהער פון געזעלשאַפטליכע און פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס א.א.וו.

אין דער דעלעגאַציע, וועלכע זאָל געהן צום וואָיעוואָדע איבערצוגעבען די וואונשען פון דער יודישער בעפעלקערונג פאַר׳ן מלוכה-פרעזידענט זענען געוועהלט געוואָרען פרעזעס מינצבערג, אדוו. וויצמאַן און דאָקטאָר ז. נײמאַן.

צום סוף איז בעטראַכט געוואָרען דער אופן ווי אַזוי די קהלה זאָל פעראייביגען דעם דאָזיגען היסטאָרישען טאָג. דאָס פרעזידיום האָט פאָרגעשלאָגען, אַז אויף דער געביידע אויף פולנאָצנאַ 39 וואו ס׳האָט זיך געפינען הערצ׳ס אָכראָנקע זאָל אַרויפגעבויט ווערען 2 שטאָק, וואו עס זאָל איינגעאָרדענט ווערען אַ היים פאַר יודישע מיידלעך, וועלכע זענען ערצויגען געוואָרען אין די היגע יתומים הייזער. וועגען טעכנישען פלאַן האָט מען זיך שוין פערשטענדיגט מיט פאַכמענער וועלכע האַלטען דעם פלאַן פאַר אויספיהרבאַר. דאָקטאָר רוס האָט פאָרגעשלאָגען, אַז אויפ׳ן הויף פון דער קהלה, אויף זשכאָדניאַ 20, זאָל אויסגעבויט ווערען אַ הויז און דאָרט זאָלען איינגעאָרדענט ווערען רעליגיעזע שעורי ערב פאַר האַנדעלס-אָנגעשטעלטע.

דאָקטאָר בזשעזינסקי האָט פאָרגעשלאָגען, אַז די קהלה זאָל דעם טאָג איינשרייבען אין גאָלדענעם ביך פון קרן-קימת.

די פאָרשטעהער פון דער אַגודה האָבען ערקלערט, אַז דעם פלאַן פון שעורי-ערב וועלען זיי בעטראַכטען ביי אַ צווייטער געלעגענהייט, איצט האַלטען זיי דעם פלאַן פון אַ מיידעל היים אַלס אַקטועל. דער פאָרשלאַג פון דאָקטאָר בזשעזינסקי איז אָפּגעוואָרפען געוואָרען און ס׳איז אָנגענומען געוואָרען דער פאָרשלאַג פון פרעזידיום וועגען אויסבויען די היים פאַר מיידלעך.

———:O:———

פּראָצעס פון יודישע פלייש-הורטאָווניקעס

פאַר קינסטליך הויבען די פרייזען פון פלייש.

אָנגעקלאָגטע בעשטראָפט מיט טורמע פון 6 חדשים ביז 1 יאָהר.

(2) בשעתו האָט זיך אין לאָדז געטומעלט מיטן אַרעסט פון אַלע מיטגלידער פון לאָדזער פליישער-הורטאָווניקעס-פערבאַנד. די שטראָף-אָפּטיילונג ביי דער לאָדזער סטאַראָסטע האָט זיי בעשולדיגט אין צונויפזאַמלען בהמות אין שעכט-הויז און אין בעגרענעצען דאָס שעכטען גופא, כדי נישט צו רעדוצירען, אַז פרייזען פון פלייש זאָלען ביליגער ווערען.

געווען איז עס אין יאַנואַר היי־יאָהר. דער לאָדזער מאַגיסטראַט האָט לויט ידיעות פון דער פּויזנער בערזע, אַז דער פרייז פון בהמות האַלט אין איין פאַלען, בעאויפטראַגט די קאָמיסיע אויף פעסטצושטעלען די פרייזען, צוזאַמענצורופען אַ זיצונג, כדי צו רעדוצירען דעם פרייז פון פלייש אין הורט און דעטאַיל. צו דער זיצונג זענען געקומען פאָרשטעהער פון די פלייש-הורטאָווניקעס און האָבען פּראָטעסטירט געגען אַזאַ רעדוקציע. די קאָמיסיע האָט אָבער אויסגעאַרבייט אַ נייעם פרייז-קוראַנט.

דעם 20-טען יאַנואַר ד.י. איז אין סטאַראָסטווע אָנגעקומען אַ מעלדונג, אַז די הורטאָווניקעס נישט וועלענדיג רעדלאָזען צו דער רעדוקציע פון די פלייש-פרייזען, האָט בכיון בעגרענעצט די שחיטה פון בהמות אין די שטאָטישע שעכט-הייזער, אַרויסרופענדיג דערמיט אַ קינסטליכען יקרות אויפ׳ן פלייש-מאַרק. צוליב דער דאָזיגער מעלדונג, האָט דער לייטער פון דער שטראָף-אָפּטיילונג ה׳ ריין אָנגעהויבען אַן׳אויספאָרשונג, וועלכע האָט געגעבען אַן׳אונערוואַרטעטען רעזולטאַט. ס׳איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פערוואַלטונג פון הורטאָווניקעס-פערבאַנד איז געווען יד־אחת מיט די שוחטים און די לעצטע האָבען צוגעלאָזט די פאָרשטעהער פונ׳ם פערבאַנד צו פיהרען אַ בעשטענדיגע קאָנטראָלע איבער׳ן סכום פון די געשאָכטענע בהמות. ס׳האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער פרעזעס פון פערבאַנד שמואל ראָזענסאָן פלעגט טאָג־טעגליך פעסטשטעלען אַ סכום פון בהמות צו קוילענען, וועלכען מ׳האָט נישט געטאָרט איבערשטייגען. ער פלעגט אַפילו בעשטימען דעם קאָנטינגענט פאַר יעדען קצב. לסוף איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די צאָהל געשאָכטענע בהמות פאַר דער צייט איז געווען בעדייטענד קלענער, ווי דער סכום פון בהמות, וואָס זענען אַריינגעפיהרט געוואָרען אין די שטאַלען פון שעכט-הויז. ב

אַ חוץ דעם איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די הורטאָווניקעס האָבען בעשטימט ספּעציעלע קאָנטראָלערען: מנחם סולימיערסקי, חיים גינצבערג און זישע העכט, וועלכע האָבען ווילקירליך לויט די אינסטרוקציעס פון פערבאַנד, נישט דערלאָזט די העקערס פון די רעטאַליסטען צו שעכטען זייערע געבראַכטע בהמות. טעגליך פלעגט דער רעזשירען איינער פון די אָנגערופענע קאָנטראָלערען אַזוי, אַז איטליכער קצב האָט געמוזט זיך ווענדען צום קאָנטראָלער, כדי צו בעקומען אַן׳ערלויבניש אויף שחיטה. מיט אַזעלכע ערלויבנישען האָט מען זיך דנגעמוזט ווענדען צום אינקאַסענט פון די שוחטים אברהם גרינבלאַט, וועלכער פלעגט אָפּנעהמען דאָס צעטעל פונ׳ם קאָנטראָלער און בעקומענדיג אַ געוויסע בעלוינונג, אַרויסגעגעבען אַן׳אַנדער שחיטה-צעטעל.

די דאָזיגע פּראַקטיק פון די קאָנטראָלערען האָט אַרויסגערופען עמפּערונג ביי די רעטאַליסטען און 20 בע׳עולה׳טע רעטאַליסטען האָבען זיך געווענדעט צו זייער פרעזעס בערעל גרינבערג מיט דער בקשה צו אינטערווענירען ביים הויפּט-דיקטאָר פון שעכט-הויז יוזעף סטראָיאַנאָווסקי.

די זעלבע מעשים זענען אָפּגעטון געוואָרען אין באַלוטער שעכט-הויז, וואו קאָנטראָלער איז געווען יצחק יאָסקאָוויטש און אינקאַסענט געצעל וואָלף.

די זאַך איז איבערגעגעבען געוואָרען דער פּראָקוראַטור, וועלכע האָט די פערוואַלטונג פון פערבאַנד צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר האַנדלען צום שאָדען פון די קאָנסומענטען. עס זענען אַרעסטירט געוואָרען שמואל ראָזענסאָן, מנחם סולימיערסקי, חיים גינצבערג, זישע העכט, אברהם גרינבלאַט, יצחק יאָסקאָוויטש און געצעל וואָלף. אָפּזיצענדיג אַ געוויסע צייט זענען די אַרעסטירטע בעפרייט געוואָרען אויף קויציע.

פרייטאָג זענען די אָנגעקלאָגטע געשטאַנען פאַר׳ן קרייז-געריכט. דעם פּראָצעס האָט געפיהרט ריכטער וויטקאָווסקי, ביי דער אַסיסטענץ פון די ריכטער וואַלעצקי און פּניעווסקי. בעשולדיגט האָט דער פּראָקוראָר סקאַביטשעווסקי, פערטיידיגט האָבען די אַדוואָקאַטען: קאַבילינסקי, קאָוואַלסקי און מאַרק ליפשיץ.

פרייטאָג זענען אויסגעהערט געוואָרען די עדות פון דער בעשולדיגונג, שבת — פון דער פערטיידיגונג.

דער פּראָקוראָר האָט אין אַ לענגערער רעדע אָנגעוויזען אויף דער שעדליכער טעטיגקייט פון די בעשולדיגטע, וועלכע האָבען געוואָלט אויסהונגערן די אָרימע לאָדזער בעפעלקערונג.

אַדוואָקאַט קאַבילינסקי׳ס רעדע האָט געדויערט אַ גאַנצען טאָג, וועלכער האָט זיך בעמיהט אָפּצוואַרפען די בעשולדיגונג.

נעכטען 2 אַ זייגער ביטאָג האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען דעם אורטייל, לויט וועלכען אַלע אָנגעקלאָגטע זענען אָנערקענט געוואָרען פאַר שולדיג און זענען בעשטראָפט געוואָרען: שמואל ראָזענסאָן, מנחם סולימיערסקי, חיים גינצבערג און זישע העכט — אויף 1 יאָהר טורמע יעדער; אברהם גרינבלאַט, יצחק יאָסקאָוויטש און געצעל וואָלף — צו 6 חדשים טורמע יעדערער, און צו בעצאָהלען די געריכטס-קאָסטען.

אַזוי ווי די אָנגעקלאָגטע זענען געמשפט געוואָרען פאַר קריגס-ליכווע, קאָנען זיי נישט אַפּעלירען נאָר בלויז אָנגעבען אַ קאַסאַציע אין העכסטען געריכט.

אַלע בעשולדיגטע זענען תיכף אַרעסטירט געוואָרען.

———:O:———

אַרעסטירט אַנ׳אַלפאַנס,

וועלכער האָט געשאָסען אויף פסח סוכאָוואָלסקי׳ן

(—) מיר האָבען שוין נעכטען געבראַכט די ידיעה וועגען בלוטיגען אָנפאַל, וואָס איז שבת אין אָוענד פאָרגעקומען אויף וואָלבאָרסקאַ 35, וואו אַלס קרבן איז געפאַלען דער 34-יעהריגער פסח סוכאָוואָלסקי. דער צושטאַנד פון סוכאָוואָלסקי׳ן איז זעהר אַ געפעהרליכער. קאָמענדאַנט ווייער איז אַוועק אין שפּיטאָל און אין אַ מאָמענט, ווען סוכאָוואָלסקי איז געקומען צו זיך, האָט קאָמענדאַנט ווייער אָנגעהויבען די אויספאָרשונג.

דער פערוואונדעטער האָט ווייטער ערקלערט, אַז ער האָט נישט קיין שונאים און ווייסט נישט ווער ס׳האָט אויף איהם געשאָסען.

די אויספאָרשונגס-מאַכט האָט אָבער פון סוכאָוואָלסקי׳ס פערגאַנגענהייט זיך דערוואוסט, אַז ער האָט אַמאָל געהאַט עסקים מיט פערשוינען פון דער אונטערוועלט און אין דעם פאַל האָט נאָר געקענט פאָרקומען אַ נקמה-אַקט. אויף דעם וועג איז געגאַנגען די אויספאָרשונג און שוין נעכטען פאַרטאַגס האָט זיך איינגעגעבען צו אַרעסטירען דעם מערדער.

דאָס איז אַנ׳אַלפאַנס מיט׳ן נאָמען סטעפאַן ראַנאַכאָווסקי, 43 יאָהר אַלט פון וואָלבאָרסקאַ 36, ביי ראַנאַכאָווסקי׳ן האָט מען געפונען דעם רעוואָלווער, מיט וועלכען ער האָט געשאָסען סוכאָוואָלסקי׳ן. די סיבה פאַרוואָס ער האָט געשאָסען דעם שענקער, וויל ער נישט אָנגעבען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דאָזיגען מאָרד, האָט די אויספאָרשונגס-פּאָליציי אַרעסטירט אַ גאַנצע רייהע פערשוינען פון דער אונטערוועלט אין „סטאַראָוויעשער" ראַיאָן.

רעגיסטראַציע פון יאָהרגאַנג 1908.

היינט דאַרפען זיך רעגיסטרירען אַלע געבוירענע אין 1908 י. וועלכע וואוינען אין 7. פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען:

W. Z. Ż.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאַל פון מיליטעריש-פּאָליציייאישען ביוראָ ביים מאַגיסטראַט (פּיעטרקאָווער 212) און קומט פאָר פון 8.15 ביז 1 אַ זייגער בייטאָג.

קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פאַר רעזערוויסטען.

(—) אויף נאָוואָ-טאַרגאָוואַ 18 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין 1900, וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן אויף Sz.

מאָרגען — T. U. Z.

אויף קאָנסטאַנטינער 62 דאַרפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין י. 1903, וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען אויף די בוכשטאַבען

T. U. Z.

מאָרגען — W.

(—) היינט דאַרפען זיך שטעלען אויף לעשנאָ 9, די רעזערוויסטען פון 1888 י. וואָס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 14-טען קאָמיסאַריאַט און זייערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן אויף

M. N. O. P. R. S. T. U. W. Z. Ż.

מאָרגען — 1. קאָמיסאַריאַט

A. B. C. D. E. F. G. H.

אויף נאָוואָ-צעגעלניאַנאַ 51, דאַרפען זיך מעלדען די רעזערוויסטען פון 1900 י., וואָס וואוינען אין 14-טען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף

I. J. K. L. Ł. M. N. O.

מאָרגען — P. R. S. T. U. W. Z. Ż.

אַרויסגענומען אַ יודיש-קינד פון קריסטליכען קינדער-היים.

אין פרייטאָג׳דיגען נומער פון אונזער צייטונג האָבען מיר איבערגעגעבען וועגען אַ יודיש קינד, וואָס איז געפינען געוואָרען אויף די טרעפּען פון פאַביאַניצער רבי׳ן אויף נייע ציגעל גאַס 10. דאָס קינד איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שטעטישען קריסטליכען קינדער-היים אויף טראַמוואַיאָוואַ 15.

אין נאָמען פון דער קהלה-פערוואַלטונג האָט סעקרעטאַר נאַדעל אינטערווענירט אין דער אָפּטיילונג פון געזעלשאַפטליכער שוץ ביים מאַגיסטראַט און האָט אויסגעפועלט, אַז דאָס קינד וועלכעס איז אַלט אַ יאָהר מיט 2 חדשים, זאָל אויפ׳ן חשבון פון מאַגיסטראַט אַריינגעגעבען ווערען אין זויגלינג-היים פון „טאָז".

ב. אייסוראָוויטש אין לאָדז.

אין לאָדז ווײלט דער בעקאַנטער שריפטשטעלער און געזעלשאַפטליכער טוער ב. אייסוראָוויטש. ה׳ אייסוראָוויטש איז געקומען קיין לאָדז אַלס פאָרשטעהער פון צענטראַל-קאָמיטעט פון „אָרט" וועגען פערשידענע ענינים פון אָרט-טעטיגקייט אין לאָדז. פון לאָדז פאָהרט ה׳ אייסוראָוויטש קיין ביאַליסטאָק אויך אין די אָנגעלעגענהייטען פון „אָרט".

ביי די „פועלי-אמוני-ישראל".

(—) שבת אין אָוענד איז אין לאָקאַל פון „פועלי-אמוני-ישראל" פאָרגעקומען אַ בעריכטס-פערזאַמלונג וועגען דעם פאָרגעקומענעם צוזאַמענפאָהר פון דער פּאַרטיי אין וואַרשאַ.

די דעלעגאַטען זילבערשטיין און זילבערבערג האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט פון דעם צוזאַמענפאָהר. די פערזאַמעלטע האָבען איינשטימיג אַקצעפּטירט די בעשלוסען פון צוזאַמענפאָהר.

א שרעקליכע טראגעדיע

פון אַן אומגליקליכער יודישער פרוי.

די געשיכטע האָט זיך אָנגעהויבן מיט צעהן יאָהר צוריק. אין זגערזש האָט געוואוינט דער בחור אברהם ווינשטיין און דאָס פרייליין אסתר שאַפּשאָוויטש. ווינשטיין איז אַ זוהן פון אַ מיטעל־פערמעגליכען זגערזשער יודען — פרייליין שאַפּשאָוויטש אַ טאָכטער פון אַן אַלמנה, וועמענס מאַן ס׳איז געווען אַ גרויסער גביר, נאָר אין די מלחמה איז ער פעראָרימט געוואָרען. אסתר שאַפּשאָוויטש איז געווען זעהר אַ גראַטען מיידעל, אַן אינטעליגענטע און אַ שעהנע. ווינשטיין — אַ פייערדיגער ציוניסט און בכלל אַ געזעלשאַפטליכער טוער. האָט זיך אברהם נעהנטער בעקענט מיט אסתר׳ן, צוזאַמען דיסקוטירט וועגען ערנסטע פראַגען און בינו־לבינו זיך פערליבט איינער אין דעם אַנדערען.

אין דער צייט פון דער גרויסער עמיגראַציע קיין פאַלעסטינא, האָט אויך אַברהם ווינשטיין בעשלאָסען אַוועקצופאָהרען קיין פאַלעסטינאַ, דאָרט זיך איינאָרדנען און נאָכדעם אַראָפּנעהמען זיין כלה אסתר שאַפּשאָוויטש, כדי מיט איהר חתונה צו האָבען. פרייליין שאַפּשאָוויטש האָט איינגעשטימט אויף דעם פּלאַן און ווינשטיין איז אַוועקגעפאָהרען. ער האָט גלייך בעקומען אַרבייט און געשריבען זעהר גוטע בריף קיין זגערזש צו זיינע עלטערען און בעזונדערס צו זיין געליבטער, וועלכע ער האָט כסדר געטרייסט, אַז ס׳איז שוין נישט לאַנג די צייט, ווען זי וועט קומען קיין פאַלעסטינא און זיי וועלען זיך צוזאַמען איינאָרדנען אַ גליקליך, צופרידען צוזאַמענלעבען.

פרייליין שאַפּשאָוויטש האָט זיך געגרייט צו איהר גליקליכער נסיעה. פון דעם ביסעל ירושה וואָס איז נאָך פערבליבען נאָך איהר פערשטאָרבענעם פאָטער, האָט זי זיך געמאַכט אַנ׳ערשטקלאַסיגען אויסשטייער, דאָס ביסעל ירושה־ציהרונג האָט זי געהיטען ווי אַן אויג אין קאָפּ און אַלץ געוואַרט אויף דעם אויסגעחלומטען בריף, פון איהר געליבטען, אַז זי זאָל קומען קיין תל־אביב.

ווינשטיין האָט אָבער אַלץ פערשלעפּט מיט דעם אויסגעחלומטען בריף: דאָ האָט ער נאָך נישט קיין וואוינונג, דאָ ווידער ,נישט קיין גוטע אַרבייט, דאָ איז דאָס וועטער אין ארץ־ישראל נישט קיין גינסטיגעס א. ה. גל. ביז אסתר שאַפּשאָוויטש האָט זיך אַליין גענומען אויסצואַרבייטען די נויטיגע פּאַפּירען, כדי צו איבעראַשען איהר חתן מיט איהר פּלוצלונגען קומען און אגב איהם אַביסעל אַרויסהעלפען מיט איהר ביסעל געלד, וואָס זי וועט איהם ברענגען.

דערווייל האָט מען אין זגערזש אָנגעהויבען צו מורמלען, אַז מיט ווינשטיינען אין תל־אביב איז נישט אינגאַנצען אין אָרדנונג. די צוריקגעקומענע פון פאַלעסטינאַ האָבען דערצעהלט, בסוד סודות, אַז ווינשטיין האָט שוין חתונה־געהאַט אין פאַלעסטינאַ און האָט שוין אַפילו 2 קינדער. פערשטעהט זיך, אַז פאַר אסתר׳ן האָט מען זיך מיט דער ראָזיגער בשורה געהיטען, האָט זי אויסגעפערטיגט פאַר זיך די פּאַפּירען, איינגעפּאַקט דעם אויסשטייער, מיטגענומען דאָס ביסעל ציהרונג און געלד, אָפּגעזעגנט זיך מיט איהר אַלטער איינזאַמער מוטער און מיט דער גאַנצער משפחה און געפאָהרען געפונען איהר גליק אין לעבען.

פון דעמאָלט אָן איז אין זגערזש שטיל געוואָרען מיט דער גאַנצער געשיכטע, מ׳האָט נישט געוואוסט ווי אַזוי אסתר שאַפּשאָוויטש האָט אָנגעטראָפען איהר חתן אַברהם ווינשטיין, צו איהר מוטער האָט אסתר געשריבען, אַז זי וועט חתונה האָבען מיט איהר חתן אברהם ווינשטיין, די חתונה מוז אָבער אָפּגעלעגט ווערען.

ערשט איצט האָט מען זיך דערוואוסט וועגען דער גאַנצער טרויעריגער געשיכטע און די טראַגישע איבערלעבענישען פון פרייליין אסתר שאַפּשאָוויטש. אָט ווי מ׳דערצעהלט די געשיכטע:

ווען אסתר איז אַראָפּגעקומען קיין פאַלעסטינא, איז אברהמ׳ען פינסטער געוואָרען אין די אויגען, ער האָט שוין טאַקע געהאַט אַ פרוי מיט צוויי קינדער, וואָס זאָל ער אַלזאָ זאָגען זיין כלה פון זגערזש און זיין פרוי אין תל־אביב? ער האָט אָנגעהויבען אָפּנאַרען ביידע, ער האָט אסתר׳ן נישט דערצעהלט, אַז ער האָט אַ פרוי מיט קינדער, ער האָט זיך מיט איהר זעהר אָפּט געטראָפען, ערקלערט זיך איהר אין ליבע, געקלאָגט זיך, אַז ער פעדינט נישט און ער וועט מוזען צוריק אַהיימפאָהרען קיין זגערזש, צוליב דעם האָט ער איהר געראַטען, אַז זי זאָל צוריק אַהיימפאָהרען און ער וועט נאָכקומען.

אסתר האָט אָבער געוואָלט טיילען אַלע פריידען און ליידען מיט איהר געליבטען און געבליבען אין פאַלעסטינאַ. זי האָט איהם אַוועקגעגעבען איהר גאַנץ ביסעל געלד, די ציהרונג און מלבושים, אבי רחמעל האָט דאָס אַלץ צוגענומען און ווייטער גענאַרט דאָס נאַאיווע מיידעל, צום סוף איז געשעהן אַ שרעקליכע זאַך. אברהם האָט זיך נישט געקענט אַרויסדרעהען פון דעם עסק האָט ער בשתיקה געשמועסט אַ חופּה מיט אסתר׳ן, געלעבט מיט איהר און אסתר איז מעוברת געוואָרען. אָבער דער גורל האָט געוואָלט, אַז אין דערזעלבער צייט זאָל אסתר זיך דערוויסען אַז אברהם גענאַרט זי, און אַז ער האָט אין תל־אביב אַ פרוי מיט קינדער. מ׳קען זיך פאָרשטעלען די שרעקליכע לאַגע פון דעם מיידעל, מ׳קען זיך פאָרשטעלען איהר פערצווייפלונג צער און עלענד. וואָס איז דאָס וואונדער, וואָס דאָס מיידעל אסתר שאַפּשאָוויטש האָט אָנגעהויבען אַרויסצוווייזען סימנים פון אומנאָרמאַלקייט. אַנ׳איינזאַמע, אַ קראַנקע מיט אַ שווער לייב איז אסתר געזעסען אין תל־אביב און נישט געוואוסט פון וואַנען וועט קומען איהר הילף. פאַר דעם האָט שוין אברהם געטראַכט וועגען דעם, ווי אַזוי פטור צו ווערען פון אסתר׳ן און זי אָפּשיקען קיין פוילען, ער האָט איהר אויסגעאַרבייט פּאַפּירען און אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, וואָס אברהמס שוועסטער און שוואָגער פאָהרען פון פאַלעסטינאַ קיין פוילען ,האָט מען די אומנאָרמאַלע אסתר׳ן בגוואַלד אויפגעזעצט אויף דער שיף און זי געשיקט קיין פוילען.

אַזוי לאַנג ווי אסתר איז געווען אויף דער שיף, האָט זי גאָרנישט געקענט טון, אָבער נאָר ווי זי איז אַראָפּ פון דער שיף, אין רומעניען, האָט זי זיך איינגע׳עקשנט, אַז זי וועט נישט פאָהרען מיט ווינשטיינס משפחה, זי פערלאַנגט, אַז ס׳זאָל קומען אימיצער פון איהר אייגענער משפחה. מיט קיין שום מיטלען אַפילו נישט מיט פאָליציאישע, האָט מען זי נישט געקענט צווינגען ווייטער צו פאָהרען, ס׳איז נישט געווען קיין אַנדערע עצה און די רומענישע פּאָליציי האָט דעפּעשירט קיין זגערזש, אַז ס׳זאָל קומען אימיצער פון אסתר׳ס משפחה, ווייל די גייסטיג־קראַנקע אסתר געפינט זיך אין רומעניען און מ׳דאַרף זי אַהיימבעהמען.

ווען אסתר׳ס משפחה האָט פּלוצלונג בעקומען די ראָזיגע דעפּעשע, איז גלייך אַהינגעפאָהרען אימיצער פון איהר משפחה און אסתר׳ן אַ צובראָכענע און קראַנקע געבראַכט קיין זגערזש.

אסתר איז שוין ביי איהר אָנקומען קיין זגערזש געווען אינגאַנצען גייסטיג־קראַנק. מ׳האָט פון איהר גאָרנישט געקענט אַרויסבעקומען. דערווייל איז אונטערגעקומען די צייט, ווען אסתר האָט געזאָלט ווערען אַ מוטער, דאָס קינד איז אָנגעקומען פערגאַנגענעם דינסטאָג. מ׳האָט אסתר׳ן גענומען אין שטאָטישען שפּיטאָל אַריין, און דאָרט האָט זי טאַקע געבוירען אַ קינד. ביי דער קימפּעט איז אָבער דאָס משוגעת פון אסתר׳ן נאָך מעהר געשטיגען. מ׳האָט זי געמוזט בינדען און אַריינלעגען אין אַ בעזונדער צימער.

דערווייל האָט מען אָנגעהויבע ןטראַכטען וואָס צו טון מיט׳ן קינד, דער בית־דין האָט געפּסקנט, אַז מ׳זאָל דאָס קינד אַריינטראָגען צו אַברהם ווינשטיינס פאָטער ,וועלכער איז מחויב אויסצוהאַלטען דאָס קינד. דער אַלטער ווינשטיין, וועלכער איז דאָך זיכער נישט שולדיג אין דער גאַנצער געשיכטע, האָט דאָך צוגענומען דאָס קינד און עס אַוועקגעגעבען צו ערציהען.

פאַר אסתר׳ן איז שוין צוגעגרייט אַנ׳אָרט אין „קאָכאַנובעק”, וואו זי וועט היינטיגען דינסטאָג אַריבערגעפיהרט ווערען.

מיט דעם ענין האָט זיך פעראינטערעסירט דער זגערזשער רב, וועלכער האָט זיך וועגען דער פראַגע געווענדעט קיין תל־אביב. אַ חוץ דעם האָט אַדוואָקאַט שטיקגאָלד זיך גענומען צו דער פראַגע און ער וועט פערפיהרען אַ פּראָצעס.

פייערונג צום 11-יאָהר-טאָג פון דער באַלפור-דעקלאַראַציע.

אין דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

דאָנערשטאָג אין אָוונד איז אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פאָרגעקומען אַ פייערליכע פערזאַמלונג צוליב דעם 11־טען יאָהר־טאָג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע.

דעפּ. ד״ר ראָזענבלאַט עפענט די פערזאַמלונג און שילדערט די בעדייטונג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע אַלס היסטאָרישען דאָקומענט פון ערשטער מדרגה. „עס וועט קומען אַ צייט, — זאָגט דער רעדנער, — ווען מען וועט אין די שולען לערנען די באַלפור־דעקלאַראַציע אַלס כעלקער־רעכטליך דאָקומענט. וואָס ערמעגליכט דעם אויפבוי פון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים אין ארץ־ישראל. געוויס זענען אויך אונפערמיידליך שטערונגען און שוועריגקייטען ביים פערווירקליכען פון אידעאַל. מיר מוזען בעדויערן די טרויעריגע געשעהענישען ביים כותל המערבי און אָנווענדען אַלע מעגליכע מיטלען, כדי עהנליכע פאָרפאַלען צו פערמיידען אין דער צוקונפט. אָבער ווי פיינליך עס זאָל נישט זיין, מוזען מיר דאָך פערשטעהן, אַז דאָס איז נישט מעהר ווי אַנ׳עפּיזאָד אויף דעם שווערען וועג צו אונזער נאַציאָנאַלער בעפרייאונג, וועלכער דאַרף אונז דערמאָהנען, אַז מיר מוזען אַליין ערפילען אונזער פליכט לגבי דער צוקונפט פון אונזער פאָלק און נישט פערלאָזען זיך אויף אַנדערע.

רעד. אוגער זאָגט, אַז די באַלפור־דעקלאַראַציע בעדייט דעם זיג פון דער ציוניסטישער אידעע, מיר קומען אין נאָמען פון אַ נייעם נאַציאָנאַליזם, וואָס פאָדערט נישט קיין אַנעקסיעס, קיין אונטערדריקונג און אין נאָמען פון אַזאַ אידעע פאָדערן מיר אונזערע רעכט אויף אונזער היסטאָריש פאָטערלאַנד. יעדער אידעע מוז זיך אויסדריקען אין אַ געוויסער אַקטיוויטעט און די ציוניסטישע אידעע מוז זיך אויסדריקען אין אַ ווילען אויסצולייזט צו ווערען.

די יודען האָבען זעהר אָפט אַרויסגעוויזען אַ פערשטענדניש פאַר אָרגאַניזאַציע און זייער חוב איז בעזונדערס אין איצטיגען מאָמענט אַרויסצוווייזען די גרעסטע אַקטיוויטעט און אָרגאַניזאַציאָנס־קראַפט כדי צו פערווירקליכען דעם נאַציאָנאַלען אידעאַל.

די באַלפור־דעקלאַראַציע, — זאָגט דער רעדנער. — איז אונזער יחוס־בריף, וועלכער בעשטעטיגט אונזערע היסטאָרישע רעכט. די ענגלישע רעגירונג פער פליכטעט זיך לויט דעם מאַנדאַט צו פערלייכטערען אונזערע אויפגאַבען, אָבער דאָס איבעריגע — דער אויפבוי פון דער נאַציאָנאַלער היים — געהערט צום יודישען פאָלק. —

בעדייטונג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע און שילדערט מיט היסטאָרישע דאַטען ווי אַזוי גרויסע יודישע פערזענליכקייטען האָבען אין די פערשידענע צייטען פערשטאַנען די אויפגאַבע פון יודישען פאָלק לגבי זיין נאַציאָנאַלער בעפרייאונג. ביי דער געלעגענהייט דערמאָהנט דער רעדנער די טרויעריגע געשעהענישען ביים כותל המערבי און פערענדיגט מיט דעם רוף, אַז דאָס יודישע פאָלק וועט, נישט קוקענדיג אויף אַלע שוועריגקייטען אויסנוצען די מעגליכקייטען, וואָס מען האָט בעקומען דורך דער באַלפור־דעקלאַראַציע און אויפבויען זיין נאַציאָנאַלע היים אין ארץ־ישראל.

די פייערונג ווערט פערענדיגט מיט׳ן געזאַנג פון התקוה.

אין „אהל־יעקב”.

שבת אינדערפריה בעתן דאַווענען איז אין דער ציוניסטישער שוהל „אהל־יעקב” פאָרגעקומען אַ פייערונג, צוליב דעם יאָהר־טאָג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע.

עס זענען אָנוועזענד געווען די מיטגלידער פון היגען ציוניסטישען קאָמיטעט און איינגעלאַדענע געסט. דער חזן ה׳ מייסטערמאַן מיט׳ן כאָר זינגען געהעריגע קאַפּיטלעך תהלים. דערויף האַלט אַ רעדע ה׳ א. ליבאַשיצקי, וועלכער רעדט וועגען דער

פרעזעס מינצבערג מאכט ארדנונג אין ראבינאט.

—)(נעכטען אין אָוונד האָט דער פרעזעס פון דער יודישער קהלה ה׳ ל. מינצבערג אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט אַלע מיטגלידער פון ראַבינאַט וועגען רעגולירען די בעציהונגען אין ראַבינאַט און וועגען איינשטעלען אי ןסעקרעטאַריאַט פון ראַבינאַט אַ פעסטגעשטעלטע אָרדנונג, וועלכער פעהלט איצט, ליידער.

אַלע ראַבינאַט־מיטגלידער האָבען אונטערגעשריבען אַ פערפליכטונג, אַז פון היינט אָן וועט קיינער פון זיי, אויף אייגענער האַנד, נישט ערלעדיגען קיין שום עפענטליכען ענין. אַלע פראַגען וועלען ערלעדיגט ווערען אויף אַ פּלענאַר־זיצונג פון ראַבינאַט ,וועלכע מוז אונבעדינגט פאָרקומען יעדען מיטוואָך, פון די ראַבינאַט־זיצונגען מוזען געפיהרט ווערען רעגולערע פּראָטאָקאָלען און די בעשלוסען מוזען אויסגעפיהרט ווערען.

פאַר׳ן ראַבינאַט ווערט געשאַפען אַ ספּעציעלער סעקרעטאַריאַט, צו וועלכע מ׳דאַרף זיך ווענדען וועגען אַלע ענינים, וואָס זענען נוגע דעם ראַבינאַט.

יעדען חודש וועט איינער פון די ראַבינאַט־מיטגלידער ווערען אַ ראש בית־דין, וועלכער וועט מוזען יעדען טאָג דיזשורירען אין ראַבינאַט פון 1 ביז 3 מיטאָג און ערלעדיגען אַלע ענינים פון ראַבינאַט. דער דיזשורנער רב וועט אויך שטעהן אין ענגען קאָנטאַקט מיט׳ן ועד־הכשרות און וועט אויף דער פּלענאַר־זיצונג בעריכטען וועגען אַלע לויפענדע ראַבינאַט־ענינים.

מיר פון אונזער זייט קענען נאָר ווינשען, אַז די ראָזיגע זעהר וויכטיגע איניציאַטיוו פון פרעזעס מינצבערג זאָל נושאי פירות זיין, ווייל ס׳איז שוין לאַנג צייט געווען איינצושטעלען אַ שטרענגע אָרדנונג אין די ראַבינאַט־ענינים.

לאדז א ביישפיל פאר ווארשא.

וואַרשא וויל בויען אַרבייטער־קאָלאָניעס לויט לאָדזער מוסטער.

(2) נעכטען אינדערפריה איז פון וואַרשאַ קיין לאָדז געקומען אַ אויספלוג פון אַ גרופּע אינדוסטריעלער און בירגער, כדי זיך צו בעקענען מיט די בוי־אונטערנעהמונגען ספּעציעל מיט די פּלענער און אַרבייטען פון דער אַרבייטער־קאָלאָניע אין קאָנסטאַנטינער פּאָלעסיע און אין ןקאַראָלעוו.

די בוי־אונטערנעהמונגען האָבען געמאַכט אַ גוטען איינדרוק אויף די געסט.

דער וויזיט פון די וואַרשעווער געסט האָט די בעדייטונג, וואָס אין וואַרשאַ קלויבט מען זיך אויך צו בויען אַרבייטער־קאָלאָניעס און קיין לאָדז איז מען געקומען נעהמען אַ מוסטער ווי־אַזוי אַזעלכע קאָלאָניעס דאַרפען געבויט ווערען.

דערלעבט זיך: לאָדז איז געוואָרען אַ ביישפּיל פאַר דער הויפּשטאָדט און פאַר גאַנץ פּוילען!

פערזאמלונגען און מיטינגען

פון „פועלי־ציון” וואהל־קאמיטעט.

פרייטאָג צו־נאַכטס איז אין זאַל „איירפּאַפּייסקי” פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג וועגען דעם אופן צו פיהרען די וואַהל־אַגיטאַציע. נאָך די רעדעס פון די ה״ה בראַנד און סטאַלאַרסקי, האָבען זיך אַלע אָנוועזענדע בעטייליגט אויפ׳ן וואַהל־פאָנד און זיך פערשריבען אַלס הויז־אַגיטאַטאָרען.

שבת 10 פריה איז פאָרגעקומען אַ גרויסער וואַהל־מיטינג אין קינאָ „פּלאַזאַ”. ס׳איז געקומען זעהר אַ גרויסער אַרבייטער־עולם. נאָך די רעדעס פון די ה״ה ראַטמאַן האַלענדערסקי, בראַנד, סטאַלאַרסקי און וואַקט פון וואַרשא, איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטימען פאַר „פּועלי־ציון”.

שבת 3 אַ זייגער בייטאָג איז פאָרגעקומען אין זאַל „איירפּאַפּייסקי” אַ גרויסע פערזאַמלונג פון מאָלער, בעקער, פּאַפּיר און לעדער־אַרבייטער. אין דער זעלבער צייט איז אויף ווסכאָדניאַ 70 פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון הויז־ווירטשאַפטערינס.

זונטאָג 10 פריה איז אין זאַל „איירפּאַפּייסקי” פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג פון טראַנספּאָרט־אַרבייטער און אין פליישער־פעראיין אַ פערזאַמלונג פון אַלע אַרבייטער אין דער פליישאינדוסטריע.

אויף אַלע פערזאַמלונגען זענען די רעדנער אויסגעהערט געוואָרען מיט גרויס אויפמערקזאַמקייט, און ס׳איז איינשטימיג בעשלאָסען געוואָרען צו שטימען פאַר ליסטע 6 פון „פּועלי־ציון”.

פון טעאַטער פּאָפּולאַרני.

ס. ה. נאָך אַ פּאָר טאָג וועט געהן די ער. פּאָלגרייכע פּיעסע „מלכה שוואַרצענקאָפּ” אין טעאַטער פּאָפּולאַרני: ביז פרייטאָג איינשליסליך, נאָכדעם וועט די פּיעסע אויף אַ שטיקעל צייט אַראָפּגענומען ווערען פונ׳ם אַפיש. די פּיעסע האָט ביים עולם זעהר אויסגענומען און ווערט געשפּילט ביי פולע זאַלען.

אין זאַל אויף גייערס מאַרק.

דער פרעהליכער פאַרס „דער דונקלער פלעק”.

Dr. Z. Rakowski

ספּעצ. פאַר אויגען, נאָז, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייט

קאָנסטאַנטינער 9. טעלעפאָן 27-31.

פאָרשטעלונגען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך ... לעטשניצע, נאַרוטאָווער 17, פון 10—11 און פון 3—...

„אַרט” זאַכאָדניאַ 43

יודישער קאַמער־טעאַטער

לייטונג: מ. בראָדערזאָן.

לעצטע 3 טעג!

היינט, מאָנטאָג – 1 פאָרשטעלונג: אָנהויב 9.30 אַ זייגער אָוונט

„משיח געהט”!...

1. פּראָלאָג
2. משיח געהט!...
3. קהלת
4. קאַרטן (באַלאַדע)
5. שאַ, שטיל
6. שמידען
7. שאַכנע־יאַכנע
8. פּעטש
9. פריילין מייטעל
10. מ׳הוליעט

די קאַסע איז אָפען טעגליך פון 6 אָוונט, שבת פון 1—5 נאָכמיטאָג און פון 7 אין אָוונט.

הנחה־בילעטען גילטיג מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך און דאָנערשטאָג.

אכטונג! דאָנערשטאָג, ד. 8 נאָוו. פּרעמיערע פון 10. פּראָגראַם!

Dr. med. St. Heinrich

POMORSKA 10, TEL. 47-67

ספּעצ. פון אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען־שטראַהלען

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 1–3 נאָכמ. און פון 5–7 אָוונד.

אַ שרייבערין
וואָס פליהט אַרום איבער דער גאַנצער וועלט.

ווענען פרויען־שרייבערינס האָט מען שוין לאַנג געזאָגט, אַז זיי אַליין זענען אָפטמאָל אינטערעסאַנטער ווי די ווערק וואָס זיי שרייבען, און זעהר אָפט פּאַסירט טאַקע, אַז פרויען־שרייבערינס זענען נאָך אַלץ בעריהמטהייטען, נאָכדעם ווען זייערע ביכער ווערען שוין לאַנג נישט געלעזען. דאָס איז דערפאַר, ווייל די געשיכטע פון זייער אייגען לעבען איז פיל אינטערעסאַנטער און פאַרבענרייכער ווי די געשיכטעס, וואָס זייערע פאַנטאַזיעס האָבען אויסגעשפונען.

איינע פון די בעריהמטסטע שרייבערינס אין דער וועלט איז געווען זשאָרזש זאַנר. איהרע ביכער פלעגען געלעזען ווערען מיט גרויס אינטערעס נישט נאָר אין איהר אייגען לאַנד פראַנקרייך, נאָר אויך איבער דער גאַנצער וועלט. היינט־צו־טאָג ווערען איהרע ביכער מעהר געלייענט צוליב אינטערעס צו איהר גופא, איידער צו דעם, וואָס זי האָט געהאַט אין זיי צו דערצעהלען. וואָרום איהר אייגען לעבען, מיט די אומצעהליגע ליבעס און אַוואַנטורעס, איז פיל אינטערעסאַנטער ווי די אינטערעסאַנטסטע געשיכטעס, וואָס זי האָט אָנגעשריבען.

אין די צייטען פון די דייטשע ראָמאַנטיקער איז געווען וועלט־בעריהמט קאַראָלינע שלעגעל, די פרוי פון ווילהעלם פאָן שלעגעל. איהרע ווערק פלעגען אין יענער צייט אַרויסגעשטעלט ווערען אַלס מוסטער ווי אַזוי מען דאַרף שרייבען. היינט־צו־טאָג וועט שוין קיינעם אַפילו נישט איינפאַלען צו וועלען אַ קוק טון אין איהרע ביכער. אָבער יעדער ליטעראַטור־פּראָפעסאָר ווערט יונג, ווען איהר קומט־אויס צו רעדען וועגען איהר. וואָרים אין איהר צייט איז אפשר נישט געווען אַ פרוי, וואָס זאָל אַזוי פיל געליבט ווערען ווי זי.

אויסצורעכענען אַלע פרויען־שרייבערינס, וואָס זייערע לעבענס־געשיכטעס זענען געווען אינטערעסאַנטער ווי זייערע ווערק, וואָלט מען געדאַרפט אָנשרייבען אַ גאַנץ בוך. מיר ווילען זיך דעריבער בעגנוגענען מיט דערצעהלען וועגען אַ שרייבערין פון אונזער צייט, וואָס לעבט אפשר אינטערעסאַנטער ווי עטליכע צעהנדליג פון איהרע פאַרגעהערינס.

אויך די דאָזיגע שרייבערין איז אַ פראַנצויזישע און איהר היים איז אָפיציעל אין פּאַריז, אָבער פּאַקטיש קאָן מען נישט זאָגען גענוי, וואו איהר היים איז. וואָרים זי געפינט זיך כמעט קיינמאָל נישט אויף איין אָרט, נאָר האַלט אין איין אַרומפאָהרען, אָדער בעסער געזאָגט. אַרומפליהען פון איין עק וועלט צום אַנדערען.

שרייבען שרייבט זי אונטער דעם פּסעוודאָנים „טיטאַניאַ". ביז היינטיגען טאָג האָט זי שוין פערעפענטליכט אַ היבש ביסעל ראָמאַנען און קלעניגע ערצעהלונגען, וואָס ווערען זעהר גערן געלעזען אין פראַנקרייך און אַ סך פון זיי זענען אויך איבערזעצט געוואָרען אין אַנדערע שפּראַכען. קיין גרויסען ליטעראַרישען ווערט האָבען זיי נישט. אָבער זיי ווערען געלייענט ווייל זיי זענען געשריבען לייכט, שפּילעריג, נערוועז און פערפימירט מיט אַ סנאָבישען אונטערשלאַג.

איהרע געשיכטעס זענען מעהרסטענס פון אומגליקליכע ליבעס. אָבער עס וואָלט געווען אַ טעות צו מיינען, אַז אימיצער פיהלט זיך אין זיי אומגליקליך, וואָרים די העלדען און העלדינס פון איהרע געשיכטעס זענען די הייסטבלוטיגע מענשען, און לויט איהר קומט אויס, אַז היינטיגע מענשען, און בעזונדערס היינטיגע פרויען, מאַכען אַ קליינעם ווערט פון צושטערטע ליבעס. היינט צו טאָג זענען זיי נישט איינגענעבענע ליבעס, אָבער נישט קיין אומגליקליכע, ווייל די היינטיגע פרוי פיהלט זיך אומאָפּהענגיג, נעהמט דאָס לעבען לייכט און אָהן אילוזיעס. זי ווייס פאַראויס, אַז עס איז נישטאָ אַזאַ זאַך ווי טרייהייט — ערוואַרט זי עס נישט, ווען זי בעגעגענט זיך מיט אַ מאַן, און ווייל זי ערוואַרט עס נישט, איז זי נישט אומגליקליך, ווען זי דערפיהלט, אַז דער מאַן הערט זי אויף צו ליבען. און נאָכמעהר — זי פערלאַנגט פאַר זיך דאָס זעלבע רעכט. אויך זי זאָגט נישט צו קיין טרייהייט און ווערט טאַקע אומטריי אַזוי שנעל ווי דאָס ווילט זיך איהר.

די מעהרסטע פון איהרע געשיכטעס קלינגען ווי אייגענע איבערלעבונגען, און די מעהרסטע פון זיי זענען אפשר טאַקע נישט מעהר ווי כראָניקען פון אייגענע איבערלעבונגען, ווייל זי האַלט אין איין אַרומרייזען איבער דער וועלט. און וואו נאָר אַ ווינקעל איז זי שוין דאָרטען געווען, און אומעטום האָט זי געהאַט עפּעס אַנ׳איבערלעבונג, וואָס איז ווערט דערצעהלט צו ווערען.

אָנגעהויבען איהר ליטעראַרישע קאַריערע האָט זי אין 1924, ווען זי האָט פערעפענטליכט איהר ערשטען ראָמאַן. באַלד נאָכדעם איז זי אַוועק קיין רומעניע. דערנאָך איז זי געפלויגען פון פּאַריז קיין אַנגאַראַ, די איצטיגע הויפּטשטאָט פון טערקיי, איז אַראָפּגעפאַלען מיט דעם אַעראָפּלאַן אין שוואַרצען ים און זיך געלאָזט געהן צו־פוס צוזאַמען מיט די פּילאָטען איבער דער וויסטע פון טראַציע, קיין קאָנסטאַנטינאָפּאָל, און פון דאָרטען בענייט איהר לופט־רייזע קיין אַנגאַראַ.

אין 1925 איז זי געפלויגען קיין מאַראָקאָ, דאָרט בעזוכט די שבטים, וואָס זענען געווען אין אויפשטאַנד געגען פראַנקרייך, פון דאָרט פליהט זי קיין טריפּאָלי. קעהרט זיך ווידער אום קיין מאַראָקאָ און פון דאָרט קיין איטאַליע, וואו זי בעקענט זיך מיט דעם פאַשיזם און מאַכט אַ פּערזוך צו לאַנדען מיט אַנ׳אַעראָפּלאַן אויף איינעם פון די העכסטע בערג אין דער שווייץ. דאָס גיט זיך איהר נישט איין. זעצט זי זיך שפּעטער אַרויף אויף אַ פראַכטשיף, וואָס ברענגט זי קיין דרום־אַמעריקע, בעזוכט די אַנטילען, פאָהרט דורכ׳ן פּאַנאַמאַ־קאַנאַל צום פּאַסיפישען ים, ווערט אַ מאַטראָז אויף אַ זעגעל־שיף, בעזוכט האַאיטי, די פּערדושי־אינזלען און ניי־העברידען. זי טרייבט זיך אַרום אין יאַפּאַן, כינע און אין די פיליפּינען, און היינט צו טאָג געפינט זי זיך אויף אַ נייער רייזע אַרום דער וועלט מיט אַלע מעגליכע פערקעהר־מיטלען.

וואו נאָר זי קומט, שטודירט זי אויס דאָס אָרטיגע לעבען און האָט עפּעס אַנ׳אייגענע פּערזענליכע איבערלעבונג, און אָט די אַלע זאַכען, וואָס זי זעהט און לעבט אַליין איבער, פערוואַנדעלט זי דערנאָך אין ליטעראַרישען מאַטעריאַל פאַר איהרע ביכער.

ד. ל—ן.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנ׳ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופּאָן.**
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
>
> [illegible]

גילטיג דעם 5-טען נאָוועמבער 1928

8286. י. ש-גער.
כל זמן דער פּערזאָן געפינט זיך אין אַקטיווען דינסט און איז נאָך נישט איבערגעטראָגען געוואָרען אין רעזערוו, האָט ער נישט קיין רעכט חתונה צו האָבען אָהן ערלויבניש פון דער מיליטער־מאַכט געוויס אויב ס׳האַנדעלט זיך וועגען כבוד פון דער פ־וי וועט מען איהם אַזאַ ערלויבניש זיכער געבען.

8287. אַ שטענדיגער לעזער פון קרוטקאַבאָלוט.
אַזוי ווי איהר זענט פער׳משפּט געוואָרען נאָר אויף 3 חדשים איז די שטראָף אויף לויט׳ן אַרט. 7 פונקט B פון אַמנעסטיע - דעקרעט פון 22 יוני 1928 (דזש. אוכט. № 70 פון 14. יולי 1928 פּאָז. 641) געוואָרען אין גאַנצען געשאָנקען.

8288. נח דאָבזשינסקי.
ווער ס׳איז בעשטימט געוואָרען אַלס ליקווידאַטאָר פון די ענינים נאָך דער געוועזענער רוסישער פּערזיכערונגס־געזעלשאַפט ווייסען מיר נישט. אַלענפאַלס קאָנט איהר שיקען אייער בקשה אין פינאַנס - מיניסטעריום (וואַרשאַ, רימאַרסקאַ 5).

8289. די פון אונטער פּאַביאַניץ.
איהר מוזט דערויף האָבען אַנ׳ערלויבניש פון אורזשאָנד ושעמסקי.

8290. ווידלער.
די רעזערוויסטען פון יאָהר 1893, וועלכע זענען געווען אויף דער קאָנטראָל־פערזאַמלונג אין איינעם פון די יאָהרען 1925, 1926 אָדער 1927 ווערען אויף די איצטיגע קאָנטראָל - פערזאַמלונגען נישט גערופען.

8291. ב. ג. 42.
די פעראָרדנונג פון אינערן־מיניסטער וועגען מעכאַניזירען די בעקערי - איינריכטונגען טרעט אַריין אין קראַפט ערשט אין 18 חדשים נאָך דער פערעפענטליכונג פון דער פעראָרדנונג.

8292. P. פון שייבלערס ראַיאָן.
אויב דער אָנקלאָגער שטעלט זיך נישט צו דער געריכטס - פערהאַנדלונג און ער האָט אויך נישט געבעטען, אַז מען זאָל דעם פּראָצעס בעטראַכטען אויך אין זיין אַפּוועזנהייט, ווערט דער פּראָצעס אָפּגעלייגט און דער אָנגעקלאָגטער האָט דאָס רעכט צו פאָדערן אַנ׳ענטשעדיגונג פאַר דער צייט פערלוסט און אַנדערע היזקות.

8293. מ. זילבערבערג.
אויב אייער וואוינונג איז אין יוני 1914 געגאַנגען 160 רובל דירה־געלד דאַרפט איהר פאַר׳ן לויפענדען (1/10-31/12) קוואַרטאַל צאָהלען (55 פּראָצ.) 58 זל. 58 גר. און אויפ׳ן חשבון פון די אויסגאַבען 3 פּראָצ. פון גרונד דירה - געלד ד. ה. 4 זל. 26 גר.

2894. J. Sz.
ס׳איז נישט גענוגענד דער בעפרייאונגס־שיין פון דער פוילישער מאַכט און אויך נישט דער סאָוויעטישער פּאַס. איהר מוזט האָבען פון דער פוילישער מאַכט אַ ספּעציעלע ערלויבניש אַרויסצופאָהרען פון פוילען. אַנדערש וועט אייך די גרעניק־וואַך נישט דורכלאָזען.

וועגען אַזאַ ערלויבניש דאַרפט איהר זיך ווענדען צו דער סטאַראָסטווע גראָדזקע.

8295. אַ סימפּאַטיקער פון רזשגאָווסקאַ.
8296. ק. ז. פון דער אַלט־שטאָט.
8297. גראַנעק.
8298. אַ טעגליכער לעזער פון זגערזשער 84.

וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטאָגנעגנדיג די צייטונג.

8299. אַ לעזערין פון נ.-זאַרושעווסקאַ 5.
ס׳איז אַ שאָד אַפילו אַ גראָשען צו לייגען. איהר וועט סיי ווי גאָרנישט אויפטון. איהר מוזט דאָס קינד אומבעדינג מעלדען אויף אייער נאָמען.

8300. יצחק טענענבוים.
די פראַגע וועגען אויסצאָהלען די חובות פון דער געוועזענער רוסישער מלוכה - באַנק איז נאָך אַלס נישט אַקטועל.

קיין שום רעגיסטראַציעס זענען דערווייל נישט נויטיג.

פּראָצעס פון ריכטער
וואָס זענען געווען אונטערגעקויפט פון באַנדיטען?

דעם מינסקער „אָקטיאַבר" שרייבט מען פון פּאָלאָצק, וויטעבסקער גובערניע:

„אין יאָהר 1924, איז אין דאָרף שאַיטאָראָוואַ, וואָליינער ראַיאָן, פּאָלאָצקער קרייז, געקומען פון אויסלאַנד גאַלאָסוי, וועלכער האָט אָרגאַניזירט אַ באַנדע רויבער אין צוזאַמען מיט זיי אָנגעהויבען מאָרדען און בע׳גנב׳ענען די אַרומיגע בעפעלקערונג. די פּויערים פון דעם גאַנצען ראַיאָן האָבען גענומען פאָדערען ביי דער פּראָקוראַטור, אַז מען זאָל גאַלאָסוי׳ען אַרויסשיקען, נאָר די לעצטע איז געווען קאַלט צו די פאָדערונגען פון די פּויערים. דערזעהענדיג, אַז די מאַכט קומט זיי נישט צוהילף, האָבען די פּויערים גענומען אַליין קעמפען מיט די באַנדיטען און אין יולי 1926 איז גאַלאָסוי שטערבליך פערוואונדעט געוואָרען. שטאַרבענדיג, האָט גאַלאָסוי דערקלערט, אַז אין איהם האָט געשאָסען דער דאָרפישער קאָרעספּאָנדענט פון „קרעסטיאַנסקאַיאַ גאַזעטאַ" לאַפּקאָווסקי אין דער פּויער באַגדאַנאָוו.

אויפ׳ן סמך פון גאַלאָסוי׳ס מעלדונג זענען די אויבענדערמאָנטע פּויערים צוגעצויגען געוואָרען צו קרימינעלער פעראַנטוואָרטליכקייט. אויפ׳ן ערשטען פערהער אָבער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז נישט לאַפּקאָווסקי און נישט באַגדאַנאָוו האָבען געהאַט אַ וועלכע נישט איז שייכות צו גאַלאָסוי׳ס מאָרד. אַז גאַלאָסוי האָט אויף זיי אַרויפגעוואָרפען אַ בלבול דערפאַר, וואָס זיי האָבען מיט איהם געקעמפט, ווי מיט אַ באַנדיט. די אמת׳ע מערדער זענען גאָר געווען די פּויערים כאַדקעוויטש און קאָזלאָוו. לאַפּקאָווסקי און באַגדאַנאָוו זענען דעריבער בעפרייט געוואָרען, כאַדקעוויטש און קאָזלאָוו — אַרעסטירט.

כאַדקעוויטש איז אָבער געווען אין נאָהענטע פערבינדונגען מיט איינעם פון גאַלאָסוי׳ס באַנדע, זאַבאָרסקע — אַ גנב און אַ קאָנטראַבאַנדיסט, וואָס האָט געוואוינט אויף דער סאַמע גרעניץ — אין שטעטעל דריסע. זאַבאָרסקא איז די גאַנצע צייט געווען איז פעס אויף לאַפּקאָווסקין און באַגדאַנאָוון ווי אויף אַקטיווע טוערס, וואָס האָבען געקעמפט מיט באַנדיטיזם און קאָנטראַבאַנדע. דערצו נאָך האָט זאַבאָרסקא פערגוואַלדיגט אַמאָל לאַסקוי׳ס ווייב, פאַרוואָס לאַפּקאָווסקי האָט איהם פערוואונדעט. פאַר פערוואונדען זאַבאָרסקי׳ן האָט לאַפּקאָווסקי בעקומען 5 יאָהר טורמע. מען האָט ביי איהם אויך צוגענומען דאָס לעצטע פערד און זאַבאָרסקי איז צו אַלעמענס וואונדער אַרויס אַ טרוקענער.

לאַפּקאָווסקי איז אָפּגעזעסען די פינף יאָהר און האָט זיך אומגעקעהרט אין דאָרף פונקט אַזאַ געזעלשאַפטליכער טוער, ווי ער איז געווען פריהער. ער האָט פאָרטגעזעצט דעם קאַמף מיט׳ן באַנדיט זאַבאָרסקי. קעמפען אָבער מיט זאַבאָרסקי׳ן איז געווען אַ שווערע זאַך. ער האָט געהאַט אין פּאָלאָצק אַ שטאַרקע האַנט: דער פאָרזיצער פון קרייז־געריכט שאַלימאָוו, דער מיטגליד פון געריכט פּראָלאָוו און דער געריכט־אויספיהרער קאָרום. דאָס ערמאָרדען דעם באַנדיט גאַלאָסוי האָט זאַבאָרסקי׳ן געגעבען אַ מעגליכקייט צוצונעמען פון וועג לאַפּקאָווסקין מיט באַגדאַנאָוו׳ן. זאַבאָרסקי האָט בעקומען ביי כאַדקעוויטש׳ען כאַבאַר און דורך זיין ווייב מאַטריאָנע — אַ בעוואוסטע קאָנטראַבאַנדיסטקע און פרוי פון לייכטער אויפפיהרונג האָט ער דעם כאַבאַר איבערגעגעבען שאַלימאָוו׳ן. דער לעצטער האָט זיך אָבער נישט בעגנוגענט מיט געלד און אַרויסגעשטעלט אַ פאָדערונג, אַז זאַבאָרסקיס ווייב זאָל זיך איהם איבערגעבען. די לעצטע איז איינגעגאַנגען אויף די בעדינגונגען בתנאי, אַז מען זאָל אַרויסלאָזען פון טורמע כאַדקעוויטש׳ען און קאָזלאָוו׳ן און בעשטראָפען לאַפּקאָווסקי׳ן און באַגדאַנאָוו׳ן. דער מיטגליד פון געריכט פּראָלאָוו איז געווען אַזוי העפליך צו זיין שפף, אַז ער האָט איהם מיט מאַטיאָנע׳ן אָפּגעגעבען אויף אַ נאַכט זיין צימער.

אויף מאָרגען אין דער פריה איז שוין שאַלימאָוו צוגעטראָטען צו צאָהלען דעם וועקסעל, וועלכען ער האָט אַרויסגעגעבען זאַבאָרסקיס ווייב, ליגענדיג מיט איהר אין בעט. ער האָט פּאָרגעלייגט דורך איהר, אַז כאַדקעוויטש און קאָזלאָוו זאָלען זיך אָפּזאָגען פון זייערע פריהערדיגע בעווייזען, אַז זיי האָבען ערמאָרדעט גאַלאָסוי׳ען און אַרויפוואַרפען די שולד אויף לאַפּקאָווסקי׳ן מיט באַגדאַנאָוו׳ן. זיי האָבען אַזוי געטון און דעם ענין האָט מען אָנגעהויבען רעווידירען.

די נייע אויספאָרשונג האָט געפיהרט דער אויספאָרשער זינקעוויטש. די געריכט־מאַטעריאַלען האָבען געוויזען, אַז לאַפּקאָווסקין און באַגדאַנאָוו׳ן מוז מען בעפרייען. זינקעוויטש האָט אָבער געוואוסט, וואָס זיין באַלעבאָס — דער פאָרזיצער פון קרייז־געריכט שאַלימאָוו—וויל, און ער האָט אַרויסגעטראָגען אַ בעשטימונג וועגען איבערגעבען לאַפּקאָווסקי׳ן, באַגדאַנאָוו׳ן און כאַדקעוויטש׳ן צום געריכט.

אַ יאָהר האָט זיך געוואַלגערט דער ענין ביים פּראָקוראָר און אין מערץ, 1928, איז ער ווידער אויפגעקומען. דאָס מאָל איז דער פאָרזיצער פון געריכט געווען פּראָלאָוו, דער זעלבער פּראָלאָוו וואָס איז געווען זעהר העפליך און אָפּגעטראָטען אויך אַ נאַכט זיין צימער. דער געריכט האָט קיין סך נישט געדויערט, דער אורטייל איז געווען קורץ: לאַפּקאָווסקי האָט בעקומען 10 יאָהר טורמע, באַגדאַנאָוו 8 יאָהר און פאָרמעל איז אויך פערמשפּט געוואָרען כאַדקעוויטש. כאַראַקטעריסטיש, אַז מאַטריאָנע זאַבאָרסקי האָט כאַדקעוויטש׳ן אָנגעזאָגט, אַז מען וועט איהם אויף אַ קורצע צייט פער־משפּט׳ען.

אין מאַי האָבען די פּויערים פון וואָליינצער ראַיאָן, זייענדיג אויפגערעגט געגען דעם אורטייל פון געריכט, אָנגעהויבען צוזאַמענשטעלען פּראָטאָקאָלען וועגען דעם פערברעכערישען אורטייל. דאָ איז אַרויפגעשוואומען אויף דער סצענע דער פּאָלאָצקער פּראָקוראָר לייליאַנד, וועלכער האָט אָנגעהויבען צו טעראָריזירען די פּויערים און דראָהען זיי, אויב זיי וועלען זיך אונטערשרייבען פאַר לאַפּקאָווסקי. די פּויערים האָבען אויס מורא אויפגעהערט צוזאַמענצושטעלען פּראָטאָקאָלען און אָנגעהויבען פיהרען דעם קאַמף דורך דער צייטונג „קרעסטיאַנסקאַיאַ גאַזעטאַ". די לעצטע האָט זיך שטאַרק פעראינטערעסירט מיט דעם ענין, אַרויסגעשיקט אַ ספּעציעלען מיטאַרבייטער סטעפּאַנאָוויטש אויף אויספאָרשען איהם. סטעפּאַנאָוויטש צוזאַמען מיט׳ן מיטגליד פון דער צענטראַלער קאָמיסיע פון ווייס־רוסלאַנד ווינאָגראַדאָוו, האָבען דעם ענין גענוי אויסגעפאָרשט און געפונען, אַז אַלע פּאָלאָצקער ריכטער זענען געווען אונטערגעקויפט פון די באַנדיטען, אַז זיי זענען געשטאַנען מיט די באַנדיטען אין ענגע פערבינדונגען.

די אויספאָרשונג האָט אויך פעסטגעשטעלט אַ רייהע אַנדערע פערברעכענס פון די ריכטער. פּאַקטען פון אַנטיסעמיטיזם א. אַז. וו.

איצט האָט דאָס פּרעזידיום פון דער צענטראַלער עקזעקוטיווע בעשטימט אַ ספּעציעלען בעשטאַנד פון העכסטען געריכט, אונטערן פאָרזיץ פון ב. ווינאָגראַדאָוו, וועלכער פאָהרט אַרויס קיין פּאָלאָצק, און די אומשולדיגע פערזעצטע אין תפיסה, לאַפּקאָווסקי, באַגדאַנאָוו, ווי אויך די גאַנצע קאָמפּאַניע ריכטער־באַנדיטען וועלען שטעלען זיך פאַר׳ן סאָוויעטישען געריכט.

נייע איינפאלען פון פרויען-הענדלער.

ווי אזוי „האיאס" האט געראטעוועט א יודיש מעדעל פון שאנד.

די געשיכטע פון דעם קאמף וואס געהט אן אין בוענאס איירעס, ארגענטינא, מיט די פרויען הענדלער, איז שוין נישט קיין נייע. שוין יאהרען לאנג ווי מען זוכט דורך פערשידענע מיטלען בייצוקומען דעם מיאוסען האנדעל, און יעדעס מאל קומט אויס זיך אנצושטויסען אויף נייע אנפאלען פון די „רופיאנעס" (פרויען-הענדלער) ווי אזוי ארייצוקריגען אין זייערע הענד נייע קרבנות פאר זייערע פערברעכערישע צוועקען.

עס געהט לעצטענס שלעכט די „רופיאנעס"; מען געהט זיי נאך שריט און טריט, נאכפאלגענדיג זייערע מעשים און ווי ווייט מעגליך ווערען זיי בעצייטענס געשטערט נאך איידער זייערע פינסטערע פלענער ווערען פערווירקליכט.

עס העלפען שוין נישט היינט, ווי מיט יאהרען צוריק, די אלע קונצען פון פערנארען יונגע מיידלעך און פרויען, צוזאגענדיג זיי גאלדענע גליקען וואס זיי ערווארטעט אין ארגענטינע אדער בראזיליע.

ווי עס זעהט אויס, האבען די ווארנונגען געהאלפען. דערצו איז נאך צוגעקומען דער שטרענגער קאנטראל וואס עס ווערט געפיהרט פון אימיגראנטען-שוץ פעראיין און פון דעם האיאס-י „אמיגדירעקט אין אייראפא — און הויפטזעכליך וואס עס האט זיך איינגעגעבען צו איבערציינגען דער רעגירונג אין דער נויטיגקייט איינצופיהרען א שטרענגע קאנטראל איבער דער פרויען-אימיגראציע, איינפיהרענדיג צו דעם צוועק א בעזונדערע אויספארשונג פון די פערזאנען וועלכע פאדערען צו זיך מיידלעך אדער פרויען, — איבערגעבענדיג גלייכצייטיג די איניציאטיווע און דעם קאנטראל צו דעם אימיגראנטען-שוץ-פעראיין.

לעצטענס אבער זענען די מיאוסע ברואים געפאלען גאר אויף א נייעם פלאן:

די „הענדלער" שיקען פון זייד אמעריקא קיין אייראפא (בעזונדערס אין פוילען) יונגע לייט דירעקטע אדער אומדירעקטע פרויען-הענדלער, יועלכע שטעלען זיך דארט פאר אלס גרויסע סוחרים, און זיי פיהרען כלומרשט גרויסע געשעפטען אין אייראפא, און ווילען גלייכצייטיג שוין טון שידוכים און מיטנעהמען שפעטער מיט זיך „זייערע" פרויען אין ארגענטינא.

נאטירליך קען שוין דא קיינער גאר נישט העלפען. ווייל, אז ער קומט אין לאנד אלס ארגענטינער בירגער און ברענגט מיט זיך א פרוי מיט וועלכער ער האט חתונה געהאט, איז נישטא קיין שום גרונד אזעלכע צו פערהאלטען, און אויף אזא אופן קענען די פרויען-הענדלער פראנק און פריי זיי ארייננפיהרען אין לאנד און זיי שפעטער פערקויפען אין איינע פון די היגע פראווינצען אדער אין שכנישען לאנד, און מען ווייס אפילו נישט, וואו זייער געביין איז אהינגעקומען.

לעצטענס אבער האט מען זיך אנגעשטויסען — א דאנק א טעלעגראמע פון „היאס" צום אימיגראנטען שוץ-פעראיין אין בוענאס איירעס, אין וועלכער עס ווערט זיך נאכגעפרעגט אויף דער מאראלישער אויפפיהרונג פון איינעם דוד ערקמאן, וועלכער וויל חתונה האבען מיט א מיידעל פון פוילען, אנגעבענדיג זיך אלס גרויסער סוחר וואס פיהרט געשעפטען מיט אייראפא...

פ'ן דער אויספארשונג, וועלכע איז גלייך געמאכט געווארען, האט זיך ארויסגעוויזען אז דער „סוחר" וועלכער איז ווייניג בעקאנט אין בוענאס איירעס אלס „רופיאן" איז אבער אין דער אמת'ען דורכגעקנאטען מיט זיין פאמיליע און נאהענטע קרובים, וועלכע פיהרען די בעקאנטע שמוציגע געשעפטען אויף א גאר גרויסען שטייגער. און ווי עס ווייזט זיך ארויס, האבען דאס די חברה אויסגעקליבען דעם „זיידענעם" יונגערמאנטשיק און איהם ארויסגעשיקט נאך פוילען מכלומרשט אלס סוחר, וועלכער וויל שוין פאר איין וועג „אויסשלאגען" די הוצאות און זיך מיטנעהמען א פרוי פון אייראפא... צום גליק איז דער פאמיליע פון דער מיידעל איינגעפאלען זיך צו ווענדען נאך אינפארמאציע ביים „האיאס" און אויף אזא אופן איז געלונגען פעסטשטעלען ווער דער פערשוין איז און מען האט טעלעגראפירט גלייך, אז דער שידוך זאל נישט דערלאזען ווערען.

עס איז באמת א נס וואס דער פאמיליע איז איינגעפאלען בעצייטענס זיך צו אינפארמירען און דורך דעם אויסצומיידען א גרויס אומגליק. דאס דארף דינען פאר א ווארנונג פאר די אלע צו וועמען עס וועלען קומען אזעלכע „גליקען" אונטערן האנד, אז זיי זאלען זיך מיט מעהר פארזיכטיגקייט בעציהען צו אזעלכע ענינים און גלייך מאכען אנפראגען דורך די „האיאס" ביוראס אין אייראפא — און מיט דעם אויסמיידען אז זיי זאלען מיט די אייגענע הענד פערקויפען זייער אייגען בלוט און פלייש צו אייביגער שאנד...

טראצקי — דער מארטירער.

(ענדע פון 3-טע זייט)

צוגעשטאנען צו לענינ'ען. זיי האבען אבער באלד דערזעהן, אז ארום זיי זענען נישטא די סאמע נאהענטע פון לענינ'ען, האט טראצקי אויסגעדריקט זיין פערוואונדערונג, פאר וואס ער זעהט נישט דא זינאוויעוו'ן; ער איז דאך נישט פון די שרעקעדיגע.

אויף דעם האט לענין מיט זיין בייסיגען שמייכעל געזאגט:

זינאוויעוו שרעקט זיך נישט, ווען עס איז נישטא פאר וואס צו שרעקען זיך...

און קאמעניעוו איז דער ווייכער, זייערנער רעוואלוציאנער, וואס געהט, וואוהין אלע געהען, ווען אלע חברים זענען צוגעשטאנען צו דער רעוואלוציע איז ער אויך נאכגעגאנגען.

קאמעניעוו איז פון דעם מין מענשען, וואס איז אלע מאל דער צעהנטער צו א מנין.

קארל ראדעק איז דער אינטערנאציאנאלער יוד, וועלכער קומט אויף אלע רעוואלוציאנערע חתונות, אין וועלכען טייל פון דער וועלט זיי זאלען נישט פארקומען.

פערהאן אזעלכע יורען, וואס אויף אלע שמחות זענען זיי דא, אלע קאנען זיי און זיי קאנען אלעמען. מען פרעגט שוין גאר נישט פון וועלכע צד זיי זענען — פון חתנ'ס צד צי פון דער כלה'ס צד; זיי זענען, אזוי צו זאגען, פראפעסיאנעלע מחותנים.

קארל ראדעק, א גאליציאנער יוד, קומט אין רוסלאנד נאך דער רעוואלוציע און ווערט א רוסישער, הויבט אן שרייבען אפילו רוסיש.

ער האט נישט קיין איינענע שפראך, וואס איז אין זיין בלוט, אלע שפראכען פון דער וועלט זענען זיינע און נישט זיינע.

ער איז אין רוסלאנד און סארווערט עפעס.

די דאזיגע דערמאהנטע רעוואלוציאנערען האבען געשפילט א גרויסע ראלע פונדערסטוועגען אין דער רוסישער רעוואלוציע, אבער אזוי ווי זיי אליין האבען קיין פנים נישט, האבען זיי דער רעוואלוציע קיין פנים נישט געגעבען.

האט מען זיי בעזייטיגט, איז עס גאר נישט קענטיג, זיי פעהלען נישט.

טראצקי איז דער פנים פון דער רוסישער רעוואלוציע, איז ער אוועק, איז אוועק דער פנים פון דער רעוואלוציע, קוקט מען און מען דערקענט זי נישט. צושוואומען איז דער פנים, נישטא קיין שארפע, בולט'ע שטריכען, נישטא קיין טיפישקייט. נישטא קיין כאראקטער און נישטא קיין איינענארטינקייט...

קוקט מען; געזוען א פנים און ער איז נישטא.

לענין איז געשטארבען און טראצקי איז בעזייטיגט געווארען.

סטאלין איז קיין פנים נישט, סטאלין איז בלויז א רעוואלוציאנערע מאסקע...

און נאך עפעס:

די הארטע, בייזע און שטרענגע וועלט איז סוף כל סוף סענטימענטאל; עס שטעלען זיך איהר טרערען אין די אויגען, ווען זי דערזעהט א מארטירער, א כשר'ן מארטירער.

און טראצקי איז א מארטירער.

ער ליידט פאר זיין רעוואלוציאנערער עהרליכקייט, גראדלינינקייט, אויסגעהאלטענקייט.

מעג די דאזיגע עהרליכקייט פיהרען צו נייע בלוט-פערגיסונגען, צו הונגער, צו נויט, מעג די גראדלינינקייט שטויסען צו נייע גרויזאמקייטען און מעג די דאזיגע אויסגעהאלטענקייט ברענגען נייע ענויים דער מענשהיים.

די פערדארבענע וועלט קען האבען דרך־ארץ פאר פרינציפיעלע פעסטקייט...

זינאוויעוו איז נישט קיין מארטירער; ער איז פערשלעפט געווארען אין דער אפאזיציע מיט טראצקי'ן צוליב לייכטזיניגקייט און אפשר צוליב פערזענליכע אמביציעס.

ער האט שוין געמאכט שלום מיט סטאלין'ען און וועט זיך ווייטער שפילען אין דער שוים פון דער בייזער מאמע-רעוואלוציע.

און דא וועט עס געהן מיט'ן נאטירליכען וועג: דער „גרויסער" זינאוויעוו וועט זיין א קליינער סאוויעטישער טשינאווניק און דאס וועט זיך גאנץ גוט פאסען צו זיין קיילעכיגע פיגורעל און צו זיין גאנצען גייסטיגען מהות.

קאמעניעוו וועט ווייטער זיצען אין א קאנצעלאריע, וועט זיין א גוטער פעטער, וואס קען קיינעם גארנישט אפזאגען און קיינעם גארנישט טון.

קארל ראדעק וועט ווייטער סארווערען, ער וועט זיך מחות'ן'ען.

טראצקי דארף האבען אהער נאך, אדער גאר נישט.

דער שלום מיט טראצקין איז א צוטייערער פאר סטאלינ'ען און זיינע חברים, פאר'ן שלום מיט טראצקי'ן דארפען זיי בעצאהלען מיט פאלשטענדיגער קאפיטולאציע.

און דאס וועלען זיי נישט טון.

האט זיך טראצקי אריינגעשניטען ווי א שארפער מעסער אין דעם גאנג פון דער רוסישער רעוואלוציע.

עס איז א דראמע מיט גרויסער שפאנונג און די וועלט זעהט זי מיט א פערכאפטען אטעם.

א הארטער ביסען איז ליעוו דאווידאוויטש טראצקי פאר דעם גרוזינער סטאלין; נישט אראפצושלינגען און נישט צוצוקייען.

און די וועלט, פון וועלכער מען חוזק'ט אין רוסלאנד און וועלכע מען איז מבטל, מאהנט עפעס און מען קען נישט זיין קיין בעל-חוב.

ווערט צוטראגען א ידיעה, אז טראצקי איז געפעהרליך קראנק און זיינע פיינגער זענען הארט ווי שטיין, עס ריהרט זיי גארנישט, די ליידען פון זייער אמאליגען פיהרער און העלד, מוז מען ארויס געהן און בערוהיגען די צופוילטע, בורזשואזע וועלט און דערצעהלען, אז דער דאזיגער מארטירער טראצקי לעבט ווי א צובאלעוועטער פריץ, ריינער רינגלען איהם ארום, אין וואלטאג באדט ער זיך, אויף יאגד געהט ער טאג-טעגליך און ער איז אזוי געזונד און א זוי צופרידען'....

נישטא אפילו דער מוט ארויסצוגעהן און זאגען דער וועלט; עס איז נישט אייער באבעס דאגה, רוסלאנד איז א מלוכה, טראצקי איז א פערווירער אונטערטאן און די מלוכה בעהאנדעלט איהם ווי זי פערשטעהט.

טראצקי איז א צו-גרויסער מארטירער פאר'ן קליינינקען פייניגער סטאלין.

סטאלין פייניגט און שרעקט זיך, ער רשעות'ט און פערענטפערט זיך, ער שטראפט און דערצעהלט מעשיות, אז ער פיעשעט טראצקי'ן ווי א בן-זקונים'ל....

אט אזא צושוואומענעם פנים האט בעקומען די רוסישע רעוואלוציע אהן לענינ'ען און אהן טראצקי'ן. (מארגען-זשורנאל).

פערקויפט צום טייוועל.

(ראמאן).

(61

דער באנק-דירעקטאר האט גערערט נערוועז, בישט-געפונרען, צורודערטהייט, שפרייזענדיג ארום דעם ביוראטיש.

מארטען און דער הויפט-לייטער פון אויספארשונגס-אמט — א הויך-וואקסינער מאן מיט א מיליטערישער האלטונג — האבען נישט ארונטערגעלאזט פון איהם זייערע פערדעכטיגע בייזע בליקען און דער סטענאגראף האט שנעל פערשריבען זיינע רייד.

— און פריילין וויס? — האט מארטען א פרעג געטון — אין איהר האט איהר נישט בעמערקט קיין אויסערגעוועהנליכע זאכען? זי האט נישט געמאכט דעם איינדרוק, אז זי האנדעלט אונטער דעם דרוק פון א פרעמדען ווילען, מחמת מען צווינגט זי?

— פערוואס? איהר מיינט אזוי? ניין, איך הויב עס נישט אן צו פערשטעהן! לויט מיין מיינונג האט זי בכלל א ווארט נישט ארויסגערעדט. די גאנצע טראנזאקציע האט אדורכגעפיהרט דער מענש, וועלכער האט זיך פארגעשטעלט אלס קליין. ווען מ'נעהמט ארויס פון דער קאנטא א גרעסערע סומע געלד, קומט שטענדיג אויס צו ווארטען. זיי זענען געבליבען זיצען אין מיין קאבינעט, בעת איך האב צוגעאיילט מיינע אנגעשטעלטע, און פערזענליך אכטונג געגעבען אויפ'ן אדורכפיהרען אין ארדענונג די טראנזאקציע. איך מוז אייך זאגען, אז פריילין וויס האט זיך מיר ווירקליך אויסגעוויזען צו זיין צורודערט, נאר איך האב געמיינט, אז זי איז בכלל נערוועז צוליב דעם גאנצען שרעקליכען ענין. זי איז געווען בלאס, און איהר האנד האט שטארק געציטערט, ווען זי האט אינטערעסירטער דעם משפט. אם מאכי איז דער-

מארטען און דער הויפט-לייטער האבען איהם גענומען אין די הענד און אויפמערקזאם בעטראכט איהם פון אלע זייטען.

מינע'ס אונטערשריפט איז געמאכט געווען קרום מיט א כתב, וואס איז עהנליך געווען צו דעם כתב פון א קינד.

— איבעריגענס זענען ביי אונז פערשריבען די נומערן פון אלע ארויסגעגעבענע באנק-בילעטען. ליידער, האב איך די רשימה נישט מיטגעבראכט מיט זיך. איך וועל זי אבער גלייך צושטעלען.

דער דירעקטאר פון באנק האט א זיפץ געטון און צוגעגעבען:

— לויט די נומערן פונ'ם געלד וועט איהר שנעל קומען אויף די שפורען פון די פערברעכער, און, איך צווייפעל נישט, אז איהר וועט זיי פאקען אין די נאהענטסטע טעג.

— לאמיר האפען! — האט מארטען טרוקען בעמערקט — צום אומגליק זענען דא מויזענדער מיטלען אימבעשטראפט צו אויסגעבען גע'גנב'עט געלד. איהר ווייסט דאך דאס אליין. זארעמבא איז נישט קיין שוטה, און וועט זיי נישט געהן טוישען. ער וועט פערקויפען דאס געלד צו א פאסער פאר'ן האלבען ווערט, און דער פאסער וועט שוין האבען צייט צו ווארטען א יאהר פינף און אומבעמערקט דאס גע'גנב'עטע אבשטעקען. א חוץ דעם קאן ער דאך דאס געלד אויסטוישען אין יעדען באנק אין אויסלאנד.

עס האט זיך דערהערט א טעלעפאן-קלונג.

מארטען האט אונטערגענומען דאס טרייבעל.

— האללא!

— דאס זענט איהר, מארטען? עס רעדט קליין!

קאפיטעל פופצעהן.

פאר'ן אנקומען פונ'ם באנק-דירעקטאר, איז מארטען געווען געצוואונגען אפצופיהרען טאליען אין איינעם פון די אויפנאהמס-צימערען פון דעם

ער האט מורא געהאט, אז די דאזיגע האסטיגע מיידעל זאל נישט אנקומען אויפ'ן וועג פון עמיצען פון די לייטערס, און ער האט זיך בעמיהט איהר פטור צו ווערען.

און אויפפיהרען האט זי זיך דאך פאקטיש אויפגעפיהרט אונערטרעגליך:

זי איז אריינגעלאפען, אהן שום איינמעלדען זיך, אין קליינס קאבינעט, ארויסגעגעבען פעארדנונגען און בעפעהלען; זי האט זיך פאר קיינעם נישט געשעהמט, און ממש ארויסגעבראכט מארטענען פון די כלים.

— אייך וועט דא, פריילין, אויסקומען צוצווארטען. חוץ מזה, ווייסט איהר דאך, אז אייער ארט איז נישט אין אויספארשונגס-אמט, וואו אייער אנוועזענהייט קאן פערשאפען בלויז עגמת נפש. פאלגט מיך, גייט אהיים, איך בעט אייך!

— ניין! איך וועל דא בעסער ווארטען! איך בין אבער מסכים צו ווארטען ביי איין בעדינג: ווי נאר דער דירעקטאר פון באנק וועט אוועק, זאלט איהר תיכף אהער קומען און מיר אלץ דערצעהלען.

גוט! גוט, איך וועל שוין קומען! איך זאג אייך צו! ווי גאט איז אייך אבער ליב, געהט נישט ארויס פונדאנען, זיצט רוהיג. איהר פיהרט זיך אויף גאר נישט געלאסען!

— איהר זענט א חוצפה'ניק, מיין ליבער הער! — האט דאס מיידעל אויסגערופען אויפגעבראכט — צי פערשטעהט איהר נישט, אז דער דאזיגער ענין געהט מיך אן, ווי אייך אלע! עס זענען פערשוואונדען, אפשר אומגעקומען צוויי פערזאן, וועלכע איך האב ליב מעהר, ווי אלץ אויף דער וועלט, און איך זאל...

מארטען איז געבליבען שטעהן אויף דער שוועל און זיך אומגעקעהרט מיט א כיסרען שמייכעל.

— צוויי פערזאן, זאגט איהר? — האט ער

פערזאן. אייער נערוועזיטעט צוליב'ן גורל פון דער פריילין וויס פערשטעה איך נאך; איך האב אבער נישט געוואוסט, אז אייך בעאונרוהיגט אזוי דער גורל פון מיין חבר יאקובינסקי! אויב ס'איז אזוי, סא דערלויבט מיר אייך צו גראטולירען...

טאליע האט זיך שטארק פעררויטעלט, און ארויסגעשטויסען איהם פון ווארט-צימער.

— צו-וואס פטר'ט איהר דא צייט?... געהט, רעדט שנעלער מיט אייער באנק-דירעקטאר, און פערגעסט נישט צו קומען מיט א גענויעם בעריכט — א נישט וועל איך ארויס פונדאנען, און זיך לאזען אייך זוכען!

עס איז געווען צוואנציג מינוט אויף פיער.

אין א שעה שפעטער האט מארטען א צושטראהלטער אויפגעפראלט די טיר פון ווארט-צימער, וואו ס'איז געזעסען טאליע.

— דער הער קליין האט זיך אויסגעפונען! ער האט נאר - וואס גערעדט דורכ'ן טעלעפאן, פריילין!

— דאנקען גאט! — האט אויסגערופען דאס מיידעל אויסער זיך פאר גליק — ער איז געזונד... ער לעבט! וואו איז ער?

מארטען האט איהר בקיצור דערצעהלט, וואס מיט קליינען האט פאסירט.

— ער פאהרט איצט גלייך אין זארעמבא'ס הויז, און וועט דארט זיין אין א שעה ארום אנערך! איך פאהר אויך אהין, כדי זיך צו טרעפען מיט איהם.

— איך אויך! — האט דערקלעהרט דאס מיידעל — מיר פאהרען תיכף!

טאליע האט אראפגעכאפט פון הענגער איהר מאנטעל, און איהם אנגעטון.

— יא, פריילין! איך האב אבער מורא, אז דאס מאל וועט זיין אונמעגליך אייך מיטצופאהרען!...

ליסטע פון האנדווערקער-פערבאנד צו די וואהלען אין דער קראנקען-קאסע.

(—) נעכטען איז פארגעקומען א גרויסער מי-טינג צוזאמענגערופען פון דעם וואהל-קאמיטעט ביי דעם צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד (פא-לודניאווא 4) וועגען די וואהלען צו דער קראנ-קען-קאסע.

מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה אדוואקאט צימערמאן, מאגיסטער שטרויך, לובלינ-סקי און שווארצבערג.

עס איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען צו שטימען פאר דער ליסטע פון צענטראלען האנד-ווערקער-פערבאנד — ד. ה. פאר דער ליסטע נומער 7.

אונטער די רעדער פון א צוג.
אומגליקס-פאל מיט אן ארבייטער.

(2) נעכטען אינדערפריה האט זיך אויף דער ליניע קאלושקי—פיעטראקאוו מיט דעם 25-יעה-ריגען איינוואוינער פון פיעטראקאוו, לוציאן קראווטשיק געטראפען פאלגענדער אומגליקס-פאל. קראווטשיק איז געפאהרען פון דער ארבייט און געוואלט אפשטייגן אין מאשטשעניצע. אזוי ווי דער צוג האט זיך נישט אפגעשטעלט אויף דער סטאציע, איז ער ארויסגעשפרונגען פון צוג אין גאנג. צו זיין אומגליק איז ער נאר אין דעם מאמענט אנ-געפאהרען אויף דער צווייטער ליניע דער משא-צוג נומער 288 און קראווטשיק איז ארונטערגעפא-לען אונטער'ן צוג. די ארבייטער, וועלכע זענען געפאהרען מיט איהם האבען אויפגעהויבען אן אן-לארם; מען האט באלד אפגעשטעלט ביידע צוגען און פון אונטער די רעדער ארויסגעצויגען קראוו-טשיק'ן מיט איבערגעבראכענע הענד און א גע-שפאלטענעם קאפ.

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם איבערגעפיהרט אין שפיטאל קיין פיעטראקאוו.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), מ. בארטאשעוויסקי (פיעטריקאווער 95), מ. ראזענבלאט (ציגעל-גאס 12), גארפיין (ווסכאדניא 54), י. קאפראוויסקי (נאוואמיעסקא 15).

מעלדונג.

אכטונג, הויז-אגיטאטארן פון יוד. ארב. וואהל-קאמיטעט „פועלי-ציון" ליסטע 6

אלע הויז-אגיטאטארען ווערען גערופען צו קומען וועגען זעהר דרינגענדע ענינים היינט ד. 6 און דינסטאג ד. 6 ד. ה. פון 7 ביז 10 אווענד אין לאקאל פון וואהל-ביוראָ זגערזשער 17. קומט אונבעדינגט. 2284

בית משרפט-ביורא
ב. האכבערג פאנסקא 1
טעל. 36 77

רעדיגט אלע ארט געריכטליכע און שטייער-אנגעלע-גענהייטען אין אלע אמטען אויך אויף לאדזער וואי-וואידזטווע רעיעל און פינקטליך.

בעמערקונג: וועגען פערשידענע שטייער-פראגע נעהם איך פערזענליך אן צווישען 5—6 נאכמיטאג.

אל תתהלל ביום מחר!!
כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אפ אויף מארגען

נאר, אז דו דארפסט ערלעדיגען כאנדראווע זאכען זאלסטו גלייך קומען צו לוימען אין ביורא

פעטריקאווער 17 דורכגאנג זאכאדניא 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס, קלאגזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס ציווילנע און קארנע אפא-זיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורזשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע באליצי-בעצירקען, אקטען אינטערציזיעס, אקטע דארא-ווייזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך אי-בערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.

מיט אכטונג

י. מאנעלא רעכט-קאנסולענט.

Dr. med. J. HERSZFINKIEL

15 Zawadzka 15, telefon 11-87

קינדער-קראנקהייטען

נעמט אן פון 8—10 פארמיטאג און פון 3—5 נאכמיטאג

Dr. J. POLAKOW

קינדער-קראנקהייטען

קאנסטאנטינער 37a

טעל. 39-75.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן און דער לעשניצע אויף גיירס מארק (פעטריקא-ווער 294) פון 2 ביז 3½ נאכמ. און דערוויילע פון 3½—5 נאכמ.

Dr. med. BRAUN

וואוינט יעצט

6-טען שערפיען 1

(בענעדיקטא) טעל. 40-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהיי-טען און מענער-שוועכע נעמט אן פון 9—11 פריה און פון 5 ביז 8 אווענד.

עס ווערט געזוכט

א קראפט-שפולער

צו דער 2-טער שיכט ביי האמערמעש, פיעטריקאווער 88. 2697

געלעגענהייט

ווער עס האט א טונקעלע גאר-דעראבע מאהאגאניא-ווע אדער דעמבאווע, קאן אויסוועקסלען אויף א מאדערנע העלע דעמ-באווע גארדעראבע. — צו פרעגן ביי קרוג, פאמארסקא 11. 2770

פערשידענע

ווערקצייג

און מאטעריאלען פאר עלעק-טראמאנטערען און שלאסער ביליג צו פערקויפען צו-ליב אבריזע. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער ליטערע „A. M." 2272

א יונגערמאן,

וועלכער איז גוט בעקאנט מיט דער בוכפיהרונג ווערט געזוכט ביי טארנער און פינקעל, נאוואמיעסקא 6. 2280

א מיידעל,

וועלכע קען האנד-נייהען, ווערט געזוכט קילינ-סקי 23, פראנט, 1-טען שטאק, לינקס. 2278

Zagubiony weksel

na 60 zł., pł. 25 paźdz. 1928 r. wystawca I. Birencwajg, Łódź, ul. 6-go sierpnia 37, na zlecenie K. Gdańskiego, II żyro M. Horn. K. GDAŃSKI, Łódź, Al. Kościuszki 31.

לונגען-ליידען זענען היילבאר!

לונגען, טובערקולאזען, שווינדזוכט, היסטען, טרוקענע היסטען, שליימהוסטען, נאכט-שוויים, בראנכיט קאטאר, קאהל-קאפ-קאטאר, פערשליימונג, בלוט-אויס-ווארף, בלוט-שטורץ, בעקלעמונג, אסטמא, זייטען-שטעכען א. אז. וו.

זענען היילבאר.
טויזענדער זענען שוין געהיילט!

פערלאנגט זאפארט דאס בוך איבער מיינע

„נייע נאהרונגס-קונסט"

וואס האט שוין א סך געראטעוועט. דיזעלבע קענען ביי יעדען געוואוינטען לעבענס-שמיר-נער אנגעווענדעט ווערען און העלפט די קראנקהייט שנעלער צו בעזיגען. דאס קער-פער-געוויכט ווערט געהויבען און די פעיקייט ברענגט די ליידען צום שטילשטאנד. ערנסטע מע ער מיט ערצטליכער וויסענשאפט בעסט טויגען דעם ערפאלג פון מיין מעטאדע און שטימען גערן איין מיט דער אנווענדונג. וואס פריהער ס'ווערט אנגעהויבען מיט מיינע נאהרונגס-אנווייזונגען, אלץ בעסער איז.

גאנץ אומזיסט בעקומט איהר מיין בוך, פון וועלכען איהר וועט וויסענ-שאפט ערפאהרען. ווער עס ווערט פון שמערצען געקוועלט און ווער עס וויל פון זיינע לונגען זיך בעפרייען גרינדליך און אהן געפאהר, דער זאל שוין שרייבען, נאך היינט.

איך שיק נאכמאל אונטער, אז איהר דערהאלט גאנץ אהן קאסטען, אהן יעטוועדער פערפליכטונג פון אייער זייט, מיין ערקלערונג, און אייער דאקטאר וועט זיכער צו דער נייער ערפינדונג פון נייע-רעגולירונג פון אייער ערנעהרונג צושטימען. עס ליגט דא אין אייער אינטערעס, אז איהר זאלט שוין זאפארט שרייבען און איהר זאלט צו יעדער צייט קענען בעדינגט ווערען דורך מיין דאקטיגע פערטרעטונג.

בענוצט די געלעגענהייט און דעם פערשטארקטען געזונדהייטס ווילען פון דעם בוך פון א ערפאהרענעם דאקטאר. עס ברענגט ערקוויקונג און לעבענס-לוסט, ווענדעט זיך צו אלע קראנקע, וועלכע האבען א אינטערעס פון דער לונגען-וויסענשאפט.

מיין אדרעס: Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. 643

זאפארט

צו פערמיטען וואוינונגען
בעשטעהענדע פון 1, 2, 3 און 4 צימערן און קיך

מיט אלע בעקוועמליכקייטען

ערשטקלאסיגע אויספערטיגונג אויף פאמארסקא 41, ציגעל-גאס 101 צו בעזיכטיגען א גאנצען טאג. נעהערע אינפארמאציעס ערטיילט די ביורא פאמארסקא 41 טעגליך פון 12 ביז 2 נאכמיטאג. 2259

Dr. ADAM GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78,

הויט און וועגערישע קראנקהייטען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אווענד

צוריקגעקעהרט

Dr. med. W. EYCHNER

גינעקאלאג-אקושער

זגערזשער 11.

טעל. 34-72

נעמט אן פון 6—8 אווענד.

Dr. med. L. Pikielny

אוראלאג

ספעציעל ארצט פאר נירען בלאזען- און הארן-קראנק.

NAWROT 8

tel. 19-90

עמפפאנגט פון 4 — 7 אוו.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקהייטען און מענער-שוועכע. אנאליזען פון בלוט און אויס-פלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנס-ליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישע הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נ"מ. בעזונדערע ווארטע צימער פאר פרויען.

וויזיט 3 זל.

LEKARZ DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאבארניא 15, טעל. 08-31.

היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע צייהן- און מונד-קראנקהייטען, צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צייהן נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Początek seansów dla dorosłych o godz. 18.45 i 21, w soboty i w niedziele 16.45, 18.45 i 21.

Początek seansów dla młodzieży o godz. 15-ej i 17-ej, w soboty i niedziele o 13-ej i 15-ej.

Od dnia 30.X. do dnia 5.XI. 1928 r.

Dla dorosłych: Dramat w 10 akt.

WSCHÓD SŁOŃCA
(SUNRISE)

W rolach główn. GEORGE O'BRIEN, JANOT GAYNOR i MARGARET LEVINGSTON.

Dla młodzieży:

KARJERA CHAPLINA

Komedja w 10 aktach.

W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz

ד"ר נ. וואלפסאן
17 ווסכאדניא 17
טעלעפאן 28-83

איז צוריקגעקעהרט

ס'ווערען געזוכט

פרעבלאנקעס

מיט דער העבראישער אונטעריכטס-שפראך.

מעלדען זיך אין דער קאנצעלאריע פון אינטערנאט אין העלענובעק, שענקעוויטש 5/3 פון 6 ביז 8 אוו.

א קוואליפיצירטער

שניידער-געזעלען

קען זיך מעלדען ביי דעם ערשט-קלאסיגען שניידער-מייסטער

J. BAUM, Piotrkowska 69.

בעמ.: נישט קוואליפיצירטע זאלען זיך נישט מעלדען.

אכטונג, לאדז און אומגעגענד!

דעם גרעסטען אויסוואהל פון יודישע ליטעראטור בעקומט איהר נאר ביים צייטונגס-פערקויפער י. וועלניארזש, אלטשטאט 1. אויך לאנער ביכער פון אלע ווארשאווער פער-לאגען מיט גרויסען ראבאט און אנדערע בעדינגונגען. א גרוי-סער אויסוואהל פון פערשידענע יודישע פיעסען, אקטובקעס, און פערשידענע לידער און מאנאלאגען, אויך זשעטאנען פון אלע דיכטער. איך גיב אויך ביכער אהיים אויסצולייענען ביליג, אויך נעהם איך אן ביכער און ספרים צו בינדען ביליג. כ'קויף אויך געניצטע ביכער און צאהל גוטע פרייזען. קומט און אי-בערצייגט אייך און געדענקט דעם אדרעס: **אלטשטאט 1**

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה.

בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.

האט זיך איבערגעצויגען אויף אנדזשעיא 5

נעמט אן פון 8 — 10 פריה און פון 5—9 אין אווענד.

בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

ד"ר א.ס. טענענבוים

וואולטשאנסקא 4, טעלעפאן 40-25

אינערליכע קראנקהייטען

איז צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 6 ביז 7 אין אווענד. 2170

אבאנעמענט-פרייז: פרייז טעקסט—15 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—20 גר. אין רעדאקציע 7 זשאלטען

אין טעקסט—40 . . . . . 60— . . .

נעבען טעקסט— 1 . . . . . 15— . . .

אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד שיט 30 פראצ. טייערער.

[illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.

Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.